ԺԱ. ՏԱՐԻ 3027 ԹՈՒԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 30 ՄԵՀԵԿԱՆ 1386 8 ՄԱՐՏ 1894 13 ՐԱՄԱԶԱՆ 1311 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթա, Կ. Պոլիս

درعلیه ده غلطه ده آره‌وك غزه‌تسی ادارهسنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ եւ Օսմ. Տաճկաց դահեկան արծաթ	150
» » Վերամեայ » »	75
» » Եւրոպեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Փոստ	56
» » Վեցամեայ »	28
Օտար թղթակիր մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Դրատուպ թղթատարի ծախքն միօրինակ	Դրուշ 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 8/20 ՄԱՐՏ, 1894

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Աւասիկ Լորտ Ռոզպէրիի նախարարութեան հիմնագիրն, ինչպէս յայտնուեցաւ իւր առաջին բանախօսութեամբ և Վեհ. Թագուհւոյն անուամբ կարդացուած գահաճառով.—Արմատականներուն և գործաւորական երեսփոխաններուն կը խոստանայ ընտրական տումարներու վերաքննութիւն և մէկ անձի քանի մը քուէ կարենալ տալու արտօնութեան ջնջում. դի Անգլիոյ մէջ մարդ երեսփոխանական ընտրութեանց առթիւ նոյնքան քուէ տալու իրաւունք ունի որքան ընակարան ունենայ. որովհետեւ հարուստներն և ազնուականներն ընդհանրապէս մէկէ աւելի ընակարան ունին (մին քաղաքին, միւսը գաւառին կամ գիւղին մէջ, կամ քանի մը դղեակներ ու ամարանոցներ միանգամայն,) մանաւանդ Պահպանողականաց քուէներն իրականէն աւելի կուգան ընտրութեանց մէջ. Հանքաց և գործարանաց մէջ աշխատութեան պայմանք պիտի բարեփոխին։ Գործատերաց և գործաւորաց միջեւ ծագող խնդիրներու բարեկամական կարգադրման համար տնօրէնութիւնք պիտի ըլլան։ Ո՛չ միայն Կալէսի այլ և Սկովտիոյ մէջ պետական Եկեղեցւոյ բարձման համար օրինագիծեր պիտի մատուցուին Խորհրդարանին։ Կալէսի մէջ պետական Եկեղեցին Անկլիքանն է, Սկովտիոյ մէջ՝ Երիցականը։ Սկովտիոյ մէջ թաղային եւ գաւառային խորհուրդներու միջոցաւ տեղային վարչութեան դրութիւն մը պիտի հաստատուի։ Ներկայ նստաշրջանին մէջ իռլանտական ծրագիրը չպիտի ներկայացուի. որովհետեւ Նախարարութիւնն համոզուած է թէ այն մնօք ինչ որ ալ բերէ Լորտերը պիտի մերժուի։ Բայց Լորտերն իրաւունք չունին պահանջելու որ անմիջապէս ընտրողաց քուէին դիմէ Նախարարութիւնը. դի այս պահանջելու որ անմիջապէս ընտրողաց քուէին դիմէ Նախարարութիւնը. դի այս դիմումի Լորտերուն խօսքովը չըլլար, այլ երբ կառավարութիւնն ինք յարմար դատէ։ Հետեւապէս, ինչ ինչ հանրօգուտ ծրագրեր կան որք այս տարի պիտի մատուցուին խորհրդարանի վաւերացման, և Իռլանտայի համար օգտակար ըլլալով սա կայ որ իրենց մշակած արտերէն ու ագարակներէն վտարուած վարձակալներն ու մշակներն իրենց տեղերը դարձնելու համար օրինագիծ մը պիտի ներկայացուի, որոյ ընդունելութենէն հաղարաւոր Իռլանտացիք պիտի օգտին որք հիմակ հանրային ողորմութեան կարօտ վիճակ մ'ունին։ Ոգելից ըմպելեաց հակառակորդներն ալ ուրախ պիտի ըլլան՝ լսելով թէ ներկայ նստաշրջանին մէջ նորէն ձեռք պիտի առնուի այն օրինագիծ որուն համեմատ թաղի մը կամ գիւղի մը ժողովուրդն իւր մեծամասնութեան քուէով պիտի կրնայ փակել տալ նոյն թաղին մէջ գտնուող ամէն գինետուներ, կամ բացարձակապէս և կամ օրուան այն ինչ ժամուն, այսինքն՝ տեղ մը գինետուն կարենալ գտնուիլը տեղւոյն բնակչաց մեծամասնութեան կամքէն կախում պիտի ունենայ։ Վերջապէս, բրիտանական Տէրութեան զօրութեան և մեծութեան սիրահարք ապահով կրնան ըլլալ թէ նաւատորմը զօրացնելու համար կարեւոր միջոցներ պիտի առնուին։ Կարեւորն միաբանութեանց անդամ և անդամուհիք և անոնց երեսէն ապրողներ 115,000. դատական պաշտօններու մէջ ապրողներ 156,000. բժշկական պաշտօնք 130,000. ազատ ուսուցչական մարմինն (այն որ պետութենէն թոշակ չառնուր) 110,000. ամէն տեսակ արուեստագէտք 121,000. գիտունք, գրագէտք, հրապարակագիրք, 23,000 հոգիք։ Հաւառունները (ռանդէ), անոնք որ իրենց եկամուտով կ'ապրին, 1,849,000 հոգի են, և իրենց հանգստեան թոշակաւ ապրողներ, հանդերձ ընտանեօք, 270 հազար հոգի են։ Ինչպէս կերեւի, շատ արդեօք է Ֆրանսայի տնտեսական դրութեան համար տրուած այն գովեստը թէ հոն հարստութիւնն աւելի հաւասարապէս բաժնուած է քան ուրիշ ո և է մեծ ազգի մէջ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— 4 % տոկոսով ռուսական փոխառութիւն մը, ոսկեդրամով վճարելի, հրապարակ կը հանուի օտար Սակարանայ մէջ, մանաւանդ ի Լոնտոն, Պերլին, Ամսթէրտամ, այլ իսկապէս ի Փարիզ։ Աբէ-Եզի մէջ ծանուցինք թէ ռուսական Երկաթուղեայ մեծ Ընկերութեան դիծերն որք մայրաքաղաքը կը միացնեն արեւմտեան սահմանագլխոց հետ՝ քաղաքական և ռազմական պատճառներով գնուած են ռուս Պետութեան կողմէ, որ Ընկերութեան անդամներուն ձեռքը գտնուած բաժնեթուղթերուն տեղ կուտայ պետական պարտաթուղթեր, այն հաշիւով որ երկու բաժնեթուղթի (աքսիոն, հիսէ) փոխարէն կը տրուի երեք պարտաթուղթ (օպլիկասիոն, թահվիլ), նաեւ տասն ռուպլ թղթադրամ։ Ցիշեալ Ընկերութեան բաժնեթղթի վրայ դրամագլուխն է 113 միլիոն Ր., և ռուս կառավարութեան ձեռնարկած գործողութիւնն երօք արտաքին փոխառութիւն մ'է. դի Ընկերութեան բաժնեթուղթերն օտար հրապարակաց մէջ տուրեւառի ենթակայ չէին ըլլար, Ռուսիոյ համար ներքին թուղթեր էին, մինչ այն Ընկերութեան գիծերը գնելու համար կառավարութեան հանած պարտաթուղթերն օտար հրապարակաց մէջ տուրեւառի առարկայ պիտի ըլլան, օտար սակարանաց մէջ անոնց գիները պիտի նշանակուին, որպէս ռուսական ամէն փոխառութեանց արժեթղթերուն գիներ։ Նոր պարտաթուղթերուն տոկոսներն ալ պիտի վճարուին եւրոպական գլխաւոր մայրաքաղաքներուն, նաեւ Նիւ Եորքի մէջ։ Փարիզի Սակարանին պաշտօնական գնոյցացակին մէջ արդէն կան ռուսական 18 տարբեր արժեթուղթերու անուններ։ Ասոնց ամենքն ալ 1889էն ի վեր հանուած են ռուսական առջի արժեթղթոյց տոկոսները դեղչելու և միացնելու նպատակաւ։ Ամենուն ալ գիներն 100ին 100ի մօտ են, կամ անկէ աւելի։ Եթէ այս նոր փոխառութիւնն ալ ստորագրուի, Ռուսիոյ Ֆրանսայի մէջ եօթն ու կէս միլիառ ֆր.ի կամ 300 միլիոն անգլ. ոսկւոյ թուղթ ունեցած պիտի ըլլայ։— Դէշ վարկ մը չէ Ֆրանսացւոց կողմէ իրենց ռուս նիզակակցին։ Տեսնենք ինչ պիտի առնուն այսքան զոհողութեան փոխարէն։

ԱՍԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Սըր Ֆրանք Լասելսի տեղ, որ Փեթերսպուրգի դեսպան կարգեցաւ, Սըր Հէնրի Մորթիմըր Տիւրան, Հնդկաստանի արտաքին գործոց վերատեսուչն, անուանեցաւ անգլ. դեսպան ի Թէհրան։ Սըր Հ. Տիւրան քանի տարիէ ի վեր կը վարէ Հնդկաստանի արտաքին քաղաքական յարաբերութեանց վերաբերեալ գործերն, որք առաւելապէս Աֆղանստանի, Զինաստանի, մանաւանդ Կեդր. Ասիոյ ռուսական ստացուածոց սահման խնդիրներ են։ Անցեալ տարի Սըր Հ. Տիւրան մեծ յաջողութիւն ունեցաւ իբրեւ անգլուհնդիկ դեսպան երթալով Աֆղանստանի Էմիրին քով։ Կը ճանչէր Աֆղանստան՝ մանակցած ըլլալով աֆղանեան վերջին պատերազմին, որոյ աքանչելի մէկ նկարագրութիւնն ըրած է իւր Helen Treveryan անուն վէպով։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԻՔ.— Նախարարական փոփոխման առթիւ, ազատական Լորտ Օքսէնպրիճ հրաժարեցաւ Արքունեաց մէջ ունեցած պաշտօնէն, ուր Թագուհւոյն մեծ-ախոռապետի տիտղոսն ուներ, տարեկան 2,500 ոսկւոյ թոշակով։ Հրաժարման պատճառը սա է թէ Լիպէրալներ կոչուած կալուածազինուութեան մեծ ընկերութեան պատուակալ նախագահն էր, և յայտնի է թէ այս ընկերութեան խարդախեալ մանկութիւնը շատ մը մարդոց նիւթական կործանման պատճառ եղաւ, և իրական նախագահ Պ. Ճէպլը Սբէնսըր Պալֆուր ձերբակալեցաւ ի Պուէնոս Այրէս, Լոնտոն տարուելու և դատուելու համար։ Այսպիսի գործի մը հետեւէն կամ մօտէն մասնակից գտնուիլը ներուած չէր նաեւ յիշեալ բարձրատիճան արքունի պաշտօնէին։

ԱՖՐԻԿԷԻ ՄԷՋ.— Մադապէլէներու հանգուցեալ վեհապետ Լոպէնկուլայի բնիկ սպայներէն մին, որ ներկայ էր Ուիլքն հաղարապետի փոքրիկ ջոկատին վերջին ճգնաժամուն, կը պատմէ թէ հաղարապետին հրամանին տակ գտնուող 34 Անգլիացիք երեք ժամ դէմ դրին 2,500էն 3,000 Մադապէլէներու յարձակման։ Այս վերջինք ըստ մեծի մասին տեգով ու սրով զինեալ էին։ Հաղարապետն ինքն իսկ, արեամբ ներկուած, և քանի մը տեղէն վիրաւորուած, անընդհատ հրացան կը պարպէր, լաւ նշան առնելով, և իւր շուրջ վիրաւորեալ ինկած Անգլիացիք իրենց հրացանները լցնելով անոր կուտային շարունակ։ Երբ ալ ամէն կողմէ պաշարուեցան և տեսան որ օգնութիւն ընդունել անկարելի է, ողջ մնացած քանի մը Անգլիացիք, թէեւ վիրաւորեալ, ոսք եղան վերջին ճիգով մը, գլխարկին բացին և երգ մը սկսան երգել, զոր ափրիկէցի սպայն լսեր է միսիոնարներէն և կը կարծէ թէ Տէր պահէ զիս՝ ազգային երգն է։ Մադապէլէք բուռն յարձակմամբ մը տեգի հարուածներուն տակ գետին փռեցին Անգլիացիներն, որք մեռան նոյն երգն երգելով։ Ափրիկէի դաւակը կը վկայէ թէ իւրաքանչիւր Անգլիացի առնուազն ութ Մադապէլէ սպանեց այս վերջին պայքարին մէջ։

ԺԱՆՆ ՏԱՐԲ.— Ներկայիսին մէջ Պ. Ֆապր առաջարկեց որ Ֆրանսայի ազգային տօնն Յուլիս 14էն (Ն. Տ.) փոխադրուի Մայիս 8ի։ Առաջինն է Պաստիլի առման թուականը, զոր Ֆրանսացի միապետականք չեն տօներ, մինչ երկրորդը Ժանն տ'Արքի մենդման թուականն է, զոր Ֆրանսացի թէ հանրապետականք և թէ միապետականք կրնան տօնել, և տօնն իրաւցնէ ազգային կ'ըլլայ։ Առաջարկին վրայ վիճաբանութիւնն ուրիշ օրուան մնաց։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ.— Ամսոյս 3/15ին, Բէմպրիճի դուքսն, հօրեղբօրդի Վիքթորիա Թագուհւոյն և սպարապետ անգլ. բանակին, Փարիզ դրատուեցաւ առթիւ, այցելեց Պ. Քառնոյի, որ քիչ եւոբը փոխադարձ այցելութեան եկաւ իւր իկեւանած պանդոկը։ Դուքսն ապա գնաց Երեսփ. ժողովն, ուր սահմանադրական վերաքննութեան առաջարկը կը վիճաբանուէր։ Բայց արմատականաց և նախկին պուլանժէականաց այս պահանջումն եղբ ունեցաւ չէ։ Թէեւ նոր լուր չկայ, բայց երկրին հիմնական օրէնքն անփոփոխ պահելու նախարարական պահանջումն ընդունուած պէտք է ըլլայ ատաւոր մեծամասնութեամբ։

ՖՈՏԻ ՍԻԼԱՀ արաբ ցեղապետն, որ ուժգնապէս հակառակած էր անգլիական իշխանութեան Յարեւմտեան Ափրիկէ, վերջին անգամ յաղթուած ըլլալով, փախեր է Ֆրանսական բաժինն, և հոն բռնուեր է։

ՊԱՌՈՆ ՏԸ ԲՈՒԻՐՍԷՅ, Ֆրանսայի գիւանագէտն, Պէհրինկի փոփորսութեան անգլեամերիկեան իրաւարարութեան Ատենին նախագահ ըլլալուն ի յիշատակ, Ֆրանսական Ակադեմիային նուիրեց գումար մը որ տարեկան 1,000 ֆր. եկամուտ կը բերէ Ֆրանսական Ռանդով։ Այս գումար երեք տարին անգամ մը (3,000 ֆր.) իբրեւ մրցանակ պիտի տրուի Ֆրանսական պատմութեան վրայ լաւագոյն երկին։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆ.— Պ. Ֆոն Քաբրիվի Դաշնակցային խորհուրդէն արտօնութիւն խնդրեց 22 միլիոն մարքի արծաթ դրամ կոխելու, — այն է 11 միլիոնի 5 մարքնոց, 7 միլիոնի 2 մարք և 4 միլիոնի 1 մարքնոց։ Արծաթի մանր դրամի նուազութիւնն զգալի եղած է մանաւանդ Սաքսոնիոյ և Վէսթֆալիոյ արհեստագործ կեդրոններուն մէջ, և Դերմանիոյ դրամական դրութիւնը կը թոյլատրէ արծաթի դրամի այս յաւելումը։

ՍՈՒՏ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱՍԻՐԵՆԵՐ

Անցեալները լրագրաց մէջ երկու տողով կ'ազդարարուէր թէ Գեղարուեստից Վարժարանին մէջ ցուցահանդէս մը բացուած է՝ երեք շաբաթ պայմանաժամով։ Այսօր երրորդ շաբաթն է, և գիտէք թէ մենէ քանի՛ հոգի միաբէն անցուցած է մինչեւ հոն երթալու նեղութիւնն յանձն առնել։ Մի՛ աշխատիք, չէք կրնար երեւակայել։ Ես ըսեմ, դուք ալ մատներուդ վրայ համրեցէք... մէկ-երկու ընտանիք, մէկ քանի դպրոցական ուսանողներ։

Զարմանալի չէ որ մատերնուս վրայ հաշուող այցելուներուն մէջ կիներն ալ իրենց բաժին ունին։ Դէթ մենք ասով միխիթարուինք։ Ինքզինքնիս գեղարուեստասէր ազգի մը տեղ դնելնուս ապացոյցն ա՞յս է արդեօք, երբ աչքերնուս տակ՝ առանց դրամէ ելնելու՝ առիթ կը ներկայանայ և մենք կը մնանք նոյն անտարբերներն, առանց մտքի չափ իսկ հետաքրքրուելու։ Շա՞տ է արդեօք տարւոյն մէջ ժամ մը զոհել, գաղափար մը կազմելու համար այն վարժարանին վրայ ուր հաւաքուած են ամէն կողմէ այնքան երիտասարդներ, և որք օրն ի բուն կ'աշխատին կենդանութիւն տալու քարին, փայտին, թուղթին ու կտաւին։ Կը կարծէ՞ք ձեր ենթադրածին չափ դիւրին բան մը եղած ըլլար բնութեան մէկ հրաշակերտը կտաւին վրայ փոխանցել և կամ գաճէ դէմք մը չինել։ Դիտեմ, թերեւս առարկողներ գտնուին թէ մեր շուկայի գործերն ադկէ դժուար են. բայց կարելի՞ է միթէ կանգունը վրձինին հետ բաղդատել— թէեւ մեկ համար կանգունը վրձինէն աւելի շահաւոր եղած է միշտ։

Եթէ պահ մը այնպէս համարենք թէ ժողովրդին հետաքրքրութիւնն յագեցած ըլլալով (ինչ որ անկարելի է) նոր բաներ միայն զինք կրնան հետաքրքրել, ահա այս տարի նորն ալ իր գոյութիւնն ունէր. սակայն այդ նորութիւն ժողովրդին համար կարեւորութիւն չունէր։ Փորագրութեան ճիւղն ըսել կ'ուզեմ, որ Կայսերական Կառավարութեան ջանքով Գեղարուեստից Վարժարանին մէջ բացուեցաւ. կրնամ ըսել թէ մեզ համար ամենէն օգտակար ճիւղն է. որովհետեւ միակ միջոցն է որով կարելի է գեղարուեստը ժողովրդին ամէն խաւերուն մէջ տարածել։ Գեղարուեստական նկար մը կամ արձան մը չէ կարելի ձեռքէ ձեռք պտըտցնել նորա գեղեցկութեան վրայ սքանչանալու համար. բայց երբ արուեստով մը կարենանք զայն նոյնութեամբ և հազարաւոր օրինակ տրպել ու ժան գնով ժողովրդին մէջ տարածել՝ կրնաք ըմբռնել թէ ո՛ր աստիճան կարեւորութիւն կ'ունենայ սոյն արուեստ։ Սակայն մեք Պոլսեցիքս տակաւին շատ հեռի ենք փորագրութիւնն իբր արուեստ նկատելէ եւ արդէն գաղափար իսկ չունինք թէ ի՞նչ է փորագրութիւնը։ Մեք Հայերս չունինք թերթ մը ուր կարենանք գեղարուեստի մօտեցող բան մը գտնել։ իսկ մեզ հայրենակից Թուրքերը մէկ հատ միայն ունին պատկերազարդ եւ գեղարուեստական թերթ՝ որուն պատկերներն ամբողջ Եւրոպայէն կուգան, բացի երբեմն երբեմն երեւցած այն մի քանի պատկերներէ որք գեղարուեստից վարժարանին փորագրութեան ուսուցչին հսկողութեան ներքեւ կը փորագրուին։ Զմտնամ ըսելու թէ սոյն թերթ այնքան սուղ է որ բոլորովին անյարմար է մեզ համար։ Իսկ բացի սոյն թերթէ՝ մնացեալ թերթերուն մէջ երեւցած պատ-

---

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»ի (181)

ԺԻՒԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻՁԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍԷ ԵՐԻՈՐԴ

ՁԱՐԸ

Իրեն տեղը ո՞վ այդպէս չպիտի ընէր։

—Վերջապէս ճշմարտութիւնն հակը ցո՞ւք, ըսաւ։

—Այո, և ես պիտի ըսեմ թէ ի՞նչ սոսկալի պարագայով կատարուեցաւ դարթնումը։

Եւ պատմեց ահաւելի, գարշելի տեսարանը, որուն մէջ յանկարծ վարագոյրը պատռած էր իր աչքին առջեւ։

Մտածած էր սպանել այն կինը, որ այդ անամօթութեանը մէջ, այդ տեղւոյն մէջ նետած էր զինքը...

Զայնը կը թրթռար։ Պատմած բոլոր տառապանքները զգալի կերպով կը ցուցուներ իր վրայ։

Դատաւորը սա հարցումով պատասխանեց իրեն.

—Ժամը քանի՞ն էր երբ ձեր տարփուհին տունէն հեռացաք։

Սառուցիկ ջուրի սրսկում մը էր այս իր հրատոչոր հոգիին վրայ։

—Եօթը ութը...

—Իրեկո՞ւան։

—Այո... այո։ Ճիշդ է, մութը կը կոխէր։

—Շատ լա՛ւ... յետոյ ի՞նչ ըրիք։

Ժաք յիշեց։ Ցանձնուած նամակը... Բոլինի կոչումը... Ա՛հ, այդ գաղտնիքն իրը չէր, իրաւունք չունէր զայն յայտնելու...

Ծռեց գլուխը։ Այսչափ։

—Առտուան ժամը վեցին ատենները գտնուեր էք Պելէն գուքսին տունը, դիակի մը և մահամերձի մը քով... ի՞նչպէս կը բացատրէք չարաբախտութեան այս այլանդակութիւնը։

—Զեմ գիտեր, բան մը չեմ դիտեր։

—Զարմա՞նք։

Դատաւորը գլխոց մը բացաւ և երկար դանակ մը հանեց որով գործուած էր ոճիրը։

Ամերիկացիներուն գործածած մէկ դանակին ձեւն ունէր։

Ժաք ձեռքն առաւ զայն։

—Կը ճանչնա՞ք այդ զէնքը։

—Այո, պարոն։

Դատաւորը զարմացման շարժում մը ըրաւ։ Արդեօք կ'որոշէր խոստովանի՞լ...

—Խօսեցէ՛ք, ըսաւ։

—Այս դանակ կը գտնուէր զանազան երկրի զէնքերովը կազմուած զինաշարքի մը վրայ որ կը գտնուէր Պ. տը Պելէնի իմ տրամադրութեանս տակ դրած սենեկին մէջ...բայց ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ այս զէնքը հոս կը գտնուի։

—Կը հարցափորձէ՛ք զիս, ըսաւ Պ. Վառնէյ մեղմիւ ժպտելով։ Հաճեցէք նայիլ շեղերը,.. և պիտի հասկնաք...

Ժաք աչքերուն մօտեցուց զայն և աղաղակ մը արձակեց։ Թանձրցած արեան լայն արտաներ կ'աղտոտէին պողպատը։

—Պ. տը Պելէնը և Պ. տը Սիլվրէլը սպանող դանակն է, ըսաւ դատաւորը։

Ժաք սոսկման շարժում մը ըրաւ։ Դանակը գետին ինկաւ։

—Ես չե՛մ, ես չե՛մ։

Նուաղելու մօտ կ'երեւէր։ Այդ պայքարը սպառած էր զինքը։

—Դէթ տարօրինակ է, ըսաւ դատաւորը որ այս առաջին կռուելն մէջ կուղէր ծայրայեղութեան մղել ձեռք բերած առաւելութիւնները, որ այս դանակ գտնուած ըլլայ ձեր ձեռքէն...

—Բայց անկարելի՛ է։

—Զէք ենթադրեր անշուշտ որ զոհերն իրենք գործածած ըլլան զայն։

Պ. Վառնէյ կը սկսէր հեգնել։

Ժաք կը դպար որ գետինը կը փախչէր իր ոտքերուն տակէն։

—Ես չեռուցի՛, մրմռաց։

—Օ՛հ, առանձին չէիք... և ձեր մեղսակիցներ գուցէ գործին մէկ մասը խնայած ըլլան ձեզ։

—Իմ մեղսակիցնե՞ր։

—Ո՞վ էին այն սեւադէմ մարդիկը որք օգնեցին ձեզ՝ ոճիրն ի գլուխ հանելու համար։

—Բայց չե՛մ գիտեր. բան մը չտեսայ։

Դաղափար մը անցաւ միտքէն։

—Երբ Պելէն ապարանքին մէջ գտան զիս, մռայլ էի, այնպէս չէ՞. եթէ երբէք Վառնէյ մեղմիւ ժպտելով։ Հաճեցէք նայիլ շեղերը,.. և պիտի հասկնաք...

Ժաք աչքերուն մօտեցուց զայն և աղաղակ մը արձակեց։ Թանձրցած արեան լայն արտաներ կ'աղտոտէին պողպատը։

—Պ. տը Պելէնը և Պ. տը Սիլվրէլը սպանող դանակն է, ըսաւ դատաւորը։

Ժաք սոսկման շարժում մը ըրաւ։ Դանակը գետին ինկաւ։

—Ես չե՛մ, ես չե՛մ։

Նուաղելու մօտ կ'երեւէր։ Այդ պայքարը սպառած էր զինքը։

—Դէթ տարօրինակ է, ըսաւ դատաւորը որ այս առաջին կռուելն մէջ կուղէր ծայրայեղութեան մղել ձեռք բերած առաւելութիւնները, որ այս դանակ գտնուած ըլլայ ձեր ձեռքէն...

—Բայց անկարելի՛ է։

—Զէք ենթադրեր անշուշտ որ զոհերն իրենք գործածած ըլլան զայն։

Պ. Վառնէյ կը սկսէր հեգնել։

Ժաք կը դպար որ գետինը կը փախչէր իր ոտքերուն տակէն։

—Ես չեռուցի՛, մրմռաց։

—Օ՛հ, առանձին չէիք... և ձեր մեղսակիցներ գուցէ գործին մէկ մասը խնայած ըլլան ձեզ։

—Իմ մեղսակիցնե՞ր։

—Ո՞վ էին այն սեւադէմ մարդիկը որք օգնեցին ձեզ՝ ոճիրն ի գլուխ հանելու համար։

—Բայց չե՛մ գիտեր. բան մը չտեսայ։

Դաղափար մը անցաւ միտքէն։

—Երբ Պելէն ապարանքին մէջ գտան զիս, մռայլ էի, այնպէս չէ՞. եթէ երբէք կրնայ նուազում կոչուիլ թմրութիւնը որ կը չբացուներ զգայութիւնս ու միտքս... Ուրեմն ես չեմ զարկած։

—Հետեւութիւնը զօրաւոր չերեւար ինծի։ Ամէն ոճրագործի ջղային դրութիւնը մէկ չըլլար։ Այդ սարսափելի յօշտումն առջեւ մարեր էք...՝ և ձեր մեղսակիցները ժամանակ չեն ունեցեր ձեզ քաշել տանելու, աւասիկ ճշմարտութիւնը։

Ժաք չպատասխանեց։ Ահռելի գաղտնիք մը կար որ կը խեղդէր զինքը ու միտքը կը պղտորէր։ Ծովամոյնի մը տպաւորութիւնը կունենար որուն շուրջը մթատուեր ջուրը խաւար և լռութիւն կը ձգէ։

Պ. Վառնէյ քանի մը վայրկեան սպասեց որ ամբաստանեալը խօսք առնէ. բայց տեսնելով որ անիկա կը յամառէր լռել։

—Վերջապէս, յարեց, կը յամառիք չբացատրել թէ ինչպէս գործածեցիք այն ժամանակը որ անցաւ ձեր սիրուհիէն բաժնուելնէդ մինչեւ այն վայրկեանն ուր ոճիրը տեղի ունեցաւ։

—Զեմ կրնար պատասխանել, ըսաւ Ժաք հաստատ ձայնով։

Նոյն միջոցին բարապան մը ներս մտնելով Պ. Վառնէյի յանձնեց տոմսակ մը, զոր դատաւորն անմիջապէս բացաւ։

Գոհունակութեան ճիչ մը խուսափեցաւ կուրծքէն։

—Խնդրեցէք այն կնոջմէն որ քիչ մը սպասէ, ըսաւ։

Բարապանը դուրս ելաւ։

Դատաւորը նորէն կարդաց նամակն, յետոյ.

—Պարոն, ըսաւ Ժաքին, աւասիկ նոր պարագայ մը որ գուցէ փոխէ ձեր տրամադրութիւնը. վկայ մը կ'առաջարկէ տեղեկութիւններ տալ ձեր ժամանակին գործածութեանը վրայ։

Ժաք ոտքի ելաւ.

—Անկարելի՛ է, գոչեց։ Ոչ ոք տեսաւ զիս։

—Թերեւս։ Ամէն պարագայի մէջ դեռ ժամանակ ունիք ձեր խոստովանութիւնները ընելու... հաւատացէք, այն ծանր դատին մէջ որ տեղի պիտի ունենայ, ապահով եղէք որ եղեռնադատ ատենին առջեւ ի նկատ պիտի առնուի ձեր անկեղծութիւն... մինչ եթէ ճշմարտութիւնը երեւան գայ առանց ձեր աջակցութեանը, ա՛լ անկարելի պիտի ըլլայ ձեզ դատաւորներուն ներողամտութիւնը պահանջել։

Ժաք չվարանեցաւ.

—Բան մը չունիմ ըսելու, յայտարարեց կամաց կամաց։

Դատաւորը զանգակը զարկաւ։ Ցետոյ, իր հրամանովը ներս բերուեցաւ ծանուցուած վկան։

—Իզապէլ, գոչեց Ժաք։

Արդարեւ ինքն էր։ Թորէս դ.քսուհին էր, երկար սեւ զգեստ մը հագած։

Ահռելի կերպով ծփգոյն էր, և աչքերը տենդոտ լոյսով կը շողային։

Դատաւորը ոտքի ելաւ և մեծարանօք ակռա մը տուաւ այդ կնոջ որուն այնքան անոյշատ նկարագիրը կ'ընէր քիչ մը առաջ։

Թէնիա խոնարհելով ոտքի կեցաւ։

—Տիկին, յարեց պարոն Վառնէյ կասկածիկ ձայնով մը, կ'ըսէք թէ մէկ քանի տեղեկութիւններ ունիք հաղորդելու դատական իշխանութեան։

Իզապէլ Ժաքին նայեցաւ, որ աչքերն անդին դարձուց։

Ադեստալի ժպիտ մը կծկեց շուայտուհիին շուրթերը.

—Պարոն, ըսաւ դատաւորին հաստատ ձայնով մը, այս գիշեր երբ երեկոյթէ մը կը դառնայի ուր հանդիպած էի մէկ քանի բարեկամուհիներու, Սէնդ-Օնօռէ արուարձանէն անցնելով...

Ժաք սարսուաց, և Իզապէլի վրայ սեւեռեց ակնարկ մը ուր զայրոյթը կը դիզուէր։

—Աչքիս դարկաւ Պ. տը Շեռլիւ կոմսը։ Կիսոմ ի՞նչ ոճիրով ամբաստանուած ըլլալը, բայց մանրամասնութիւններն անծանօթ են ինծի։ Արդ, որովհետեւ կը հաւատամ իր անմեղութեանը...

Այս բառը չեշտեց անողոքմ հեգնութեամբ մը։

—Օգտակար դատեցի իր շահուն համար գալ յայտնել սա պարագան որ ըստ իս կրնայ օգնել իր այլուրութիւնն հաստատելու։

—Շարունակեցէք, տիկին, ըսաւ դատաւորը։

—Արդ, երբ կառքս կ'անցնէր ապարանքէ մը քիչ հեռու որ եթէ չեմ սխալիր կը պատկանի դատաւորի մը, Ֆաւրէյ մարքիզին, տեսայ Պ. տը Շեռլիւն։ Առանձին չէր։ Երկու մարդեր կը գտնուէին քովը։ Չկրցայ տեսնել թէ կը խօսակցէ՞ին. ձիերս վազեցին, և ես խկրտն աչքիս կրսընցուցի զայն։

(Շարունակելի)

կերներ առաջադրելի աշխատութիւններ են, ուրիշ ոչինչ։

Արդեօք մեր ըսածներուն ապացոյց կրնա՞նք համարել մի քանի օր առաջ լրագրաց մէջ երեւցած երկտող մը նոյն վարժարանին նկատմամբ։ Երկտողը զրկողը և բերողն անշուշտ ժողովրդին կամ լրագրին ծառայութիւն մը մատուցանելու համար էր որ այդ տեղեկութիւնները կուտար, սակայն ո՞ւրչափ աւելի գոհ պիտի մնայինք եթէ յիշ մ'աւելի ուշադրութեամբ իր տեղեկութիւնները հաւաքէր։ Նոյն երկտողին մէջ բաց ի մեւս ճիւղերէն փոխադրութեան համար ալ կ'ըսուէր թէ աշակերտք վերատուութիւն մը և կայսերական թուղթեր փոխած են։ Դիտողը պէտք էր գոնէ ուշադրութիւն ընէր այն առարկային՝ որ կախուած էր իւր յիշածներուն ճիշդ քովինը։ Թողունք փարթութիւնը։ Մեր այցելուներուն դառնանք, որոց երկու երեք օր հոգիս մնացած է։ Ցաւա՞նք արդեօք թէ գեղարուեստից վարժարանը մի քանի օրուան մէջ աւելի շատ այցելուներ ընդունելու բաղդը կ'ունենայ։ Թէ ոչ, մեր ժողովուրդը պիտի սպասէ դեռ որ լրագիրք մի քանի օրէն մէկ երկու հոգիի անուն տան, այս առաջինն, այս երկրորդ, ուրիշ մըն ալ երրորդ, և մեք տեսնելով որ այդ անուններուն մէջ Հայեր ալ կան, պիտի փչուինք ու փչուինք և ինքզինքիս գեղարուեստասէր ազգի մը տեղ պիտի դնենք։ Ի՞նչ պիտի հակեայ ժողովուրդն՝ երեւն ծանօթ կամ անծանօթ մէկ երկու անուններէ և առաջին երկրորդ հայերէն կարգ մը բառերէ. արդեօք պիտի կրնա՞յ գաղափար մը կազմել թէ այդ յատուկ անուններ ի՞նչ չինած են և ո՞ր ասիճան յաջողած և իրօ՞ք զգալի առաւելութիւն մը ունին թէ ոչ։ Ընենց ընկերներուն վրայ։ Սակայն ասոնք այնպիսի հարցեր են զոր ըմբռնելու համար քիչ մը եսասիրութիւն ունենալու է մարդ, այն են որ յառաջդիմութեան նախակարապետն է։

Ցտեսնո՞ւք...։ Ա. Մ.

ԱԶԳԱՔԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը կիրակի օրը Մայր եկեղեցին երթալով, ըստ պատշաճի քարող խօսեցաւ և հոգեւորապէս մխիթարեց ժողովուրդը։ Նոյն օրուան երեկոյեան քարոզը տուաւ Երէցեան Արժ. Գէորգ Ծ. վարդապետ, որ, հրամանաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, պիտի քարոզէ Մայր եկեղեցին Մեծ Պահոց միջոցին։

Փարիզու հայոց մատրան հոգեւոր հովիւ Տ. Սահակ քահանայ Իւթիւճեան, որ այդ պաշտօնէն դադրած է, նոյն պաշտօնով Մարսիլիա պիտի փոխադրուի։

Կ'ըսուի թէ Փարիզու հայոց մատրան հոգեւոր հովիւ պիտի կարգուի Բերաի եկեղեցւոյն քահանայներէն Տ. Կոմիտաս քահանայ։

Քաղաքական ժողովը վաղը ի նիստ պիտի գումարուի Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ։

Երէկ առաւօտ հանդիսաւորապէս տեղի ունեցաւ Տօքթ. Վսեհ. Տիգրան փաշա Փէշտիմալճեանի վաղամեռիկ որդւոյն Սահակ Փէշտիմալճեանի յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը՝ Բերաի Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյն մէջ։ Հայ եւ օտարազգի բարձր դասու պատկանող խուռն բազմութիւն մը, ինչպէս նաեւ մայրաքաղաքիս բժշկական դասը գրեթէ իր ամբողջութեամբ ներկայ էր։ Հանդէսին կը նախագահէր Դեր. Հայեակ եպիսկոպոս Դիմաքսեան։ Դագաղը ծածկուած էր 40 է աւելի պսակներով զոր զրկած էին.

Տկ. Լուիզ Սէրվիչէն, Տկ. Սաղինէ Սէրվիչէն, Կաղրիէլ էֆ. Սէրվիչէն, Տօքթ. Կ. Հիւնքեարպէյէնտի, Տօքթ. Խորասանճի եւ Տիկին, Տկ. Վասիլտէի Ֆրէնկեան, Տկ. Հօլշթէն, Օր. Մէլինէ Խորասանճի, Տիկ. Տօքթ. Միւկիւբ, Տկ. Վահան Նուրեան էֆ. Սէլիմ Մէլճամէ էֆ, Որդի Մէլճամէ, Տկ. Այլանվէրտի, Տիկ. Յակոբ Կէօչէ Օղլու, Վէնան Տէլա-Մէա, Տիկ. Ֆլորիկ Բառուվօ, Տ. և Տիկ. Յովհաննէս Եսեան, Սեպուհ Տէվիրճիպաշեան, Նշան Փէշտիմալճի, Տօքթ. Տիրան Բաֆամճի, Գալֆեան Որբանոց, Բիւշիւբեան եղբարք, Ժիւլիէն, Բահան, Տկ. Ռոքսան Ֆոթիատէս, Տրդատ պէյ Տատեան, Կիւմիշկիրտան ընտանիք, եւն. եւն։

Հէք հանգուցեալին վշտահար ծնողքը Տօքթ. Տիգրան փաշա Փէշտիմալճի, շատերուն յուղուած և գրեթէ հիւանդ ըլլալով՝ չէր կրցած եկեղեցի գալ։

Մարմինը փոխադրուեցաւ Խասգիւղի գերեզմանատունը, ընտանեաց յատուկ գամբարանին մէջ։

Ընտրեալ լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆԵՐ.—Գոնեայի նահանգին կեդրոնական Նախպ անուանեցաւ Լատատ Էֆէնտի, կեդրոնական Նախպ Էնկիւրիի։

Էնկիւրիի նահանգին կեդրոնական Նախպ անուանեցաւ Հասկ Էֆէնտի, կեդրոնական Նախպ Գոնեայի։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ.—(Պ-աշտօնական Ջեռաց) մարտ 6ի կիրակի օրուան ժամ 6էն մինչեւ մարտ 7ի երկուշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ վէց դէպքեր պատահած են, որոնց երեքը մահացու։ Աւասիկ մանրամասնութիւնները.

Գարակէօմրիւկ՝ մէկ։ Գօսթի Եօրկի (փուռի գործաւոր) Դ-ոյ։

Ղալաթիա՝ երեք։ Խրիսթօ Բանաօթ (խամուրքեար), Թօսօրի Բօնօ (խամուրքեար) Դ-ոյ և Սբիրօ Տիմիթրի։

Տօլմա Պաղչէի առջեւ խարսխած նաւու մը մէջ՝ երկու։ Շալի Խալիլ (նաւաստի) Դ-ոյ և Խալիլ Մէհմէտ (նաւաստի)։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.—Աստրիական դեսպան Պառոն Ֆօն Բալիչէ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. խորհրդարանին հետ։

ՄԱԼԻՑԻՆ մէջ կազմեալ յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Վսեմ. Նազիֆ փաշայի և եղեռնական խնդրոյ վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ.—Նախարարք և բարձրաստիճան անձինք երէկ իրիկուն ժամ 9էն 11, պաշտօնական համագումարով անգլիական դեսպանատունը գացին և պաշտօնական այցելութիւն տուին դեսպան Սըր Ֆիլիբ Քըրրիի։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Կարնոյ Ալաշկերտ գաւառակի Մումթան ու Մէրանքի գիւղերուն և Գարաքիլիսէ գաւառակի շրջակայ մէկ քանի գիւղերուն մէջ 15—20 օրէ ի վեր քոլերայէ դէպք պատահած չըլլալով, կուսակալութիւնն հրահանգ խնդրած է վերցնել դրուած շրջմայները։ Առողջապահական վարչութիւնն ալ հեռագրաւ պատասխանած է որ եթէ բժշկական տեղեկագրերով հաստատուի որ այդ տեղերու առողջական վիճակը գոհացուցիչ է, դրուած շրջմայները կրնան վերցուիլ։

—Առողջապահական ժողովոյ անդամ և քննիչ Վիթալիս էֆէնտի երէկ Քալիբրմթիա ուղեւորեցաւ առողջապահական գործերու համար։

ԿԱՐՆՈՅ ՆԱՀԱՆԳԻ.—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Ներքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է ընդ նախագահութեամբ Պետական Խորհրդոյ անդամներէն Էքրէմ պէյի։ Այդ յանձնաժողով շաբաթէ մը ի վեր ամեն օր ի նիստ գումարուելով խորհրդակցութիւններ կը կատարէ Կարնոյ նահանգին մէջ թանկութենէն ներսուող ժողովրդեան ամէն կերպով օգնելու համար։ Ցանձնաժողովն նախ և առաջ պէտք տեսած է տեղեկանալու թէ նոյն նահանգին կարօտ ժողովուրդն ո՞ւրչափ արմտեաց պէտք ունի։ Ներքին գործոց նախարարութիւնն, ըստ այնմ, հեռագրաւ տեղեկութիւն ուղած է Կարնոյ կուսակալութենէն։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ.—Անցեալ շաբթու, Եղեռնական պաշտօնատան մէջ կնքուեցաւ պայմանագիրը 40,000,000 մարքի փոխառութեան, զոր Տէօյչ Պանք կ'ընէ Եղեռնական գանձին, փոխառութիւն որ երաշխաւորուած է Արեւելեան Ռումէլիի երկաթուղիներու հասոյթին կառավարութեան ինկած բաժնովը։ Փոխառութիւնը եղած է 4 առ հարիւր տոկոսով եւ դլխավճարի համար ալ 1 առ հարիւր։ Պայմանագիրները 73 ու կէսէն կ'առնուին զայն, այնպէս որ փոխառութիւնը կը ներկայացնէ 29,400,000 մարք, այսինքն գրեթէ 35,300,000 ֆր։ Այս գումարին 19,000,000 ֆրանքը պիտի գործածուի վճարելու Մնացորդն այն 23,000,000 ֆրանքին, որ արդէն փոխառնուած էր, 2,300,000ը պիտի վճարուի Մավրէրեան հրացանների գործարանին, և 1,150,000ը արեւելեան երկաթուղիներու ընկերութեան՝ զինուորներու փոխադրութեան համար, և այսպէս 13էն 14 միլիոն ֆրանք տրամադրելի կը մնայ Եղեռնական գանձին պէտքերուն։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ Ֆրանսական նաւատորմին հրամանատար Լըպուռժուա ծովակալն անցեալ չորեքշաբթի օր իր հետեւորդ սպայից եւ Իզմիրի ֆրանսական հիւպատոսին հետ պաշտօնական այցելութիւն տուեր է Այտընի կուսակալ Հասան Ֆէհմի փաշայի, որ հետեւեալ օրը փոխադարձ այցելութեան գացեր է ծովակալին գտնուած մարտանաւը։ Նոյն միջոցին ֆրանսական մարտանաւէն թնդանօթներ արձակուեր են։

Անցեալ հինգշաբթի օր Իզմիրի ֆըրանսական հիւպատոսարանին մէջ հացկերոյթ մը արուեր է ի պատիւ Լըպուռժուա ծովակալին։ Հացկերոյթին ներկայ գտնուեր է նաեւ Այտընի կուսակալ Հասան Ֆէհմի փաշա։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ.—Կիրակի առաւ., Ռուսիոյ Ալէքսանդր Գ. Կայսեր գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, եկեղեցական պաշտօն կատարուեցաւ ռուսական դեսպանատան մատուռին մէջ։ Գոհաբանական աղօթք մը կարդացուեցաւ մատրան երեցին և բոլոր ներկայից կողմէ, որք էին՝ ռուսական գործակատարն ու իր կինը, դեսպանատան պաշտօնեաներն, ընդհանուր հիւպատոս Պ. Լակօվքի և հիւպատոսարանի պաշտօնատարները, ռուսական պահականաւուն սպայակոյտը, ռուսական շրջնաւային ընկերութեան տնօրէններն ու պաշտօնեաներն, և գաղթականութեան երեւելիները։ Ցունաց Պատրիարքին փոխանորդը ներկայ էր պաշտամանն։ Կրօնական արարողութենէն ետք Պ. և Տիկին Եատովքի և իրենց տղաքը, Պ. և Տիկին և Օր. Իվանօֆ, Օր. Նէլիտօֆ, Պ. և Տիկին Մայրոֆ, Քոնտրէֆ իշխանն, և այլ երեւելիք ռուսական Քուլէթ պահականաւով ծովու վրայ պտոյտ մը կատարեցին մինչեւ Բրինքիբօ, ուր ճաշեցին։

ՍԵՐՊԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ.—Պելկրատէն Նոյ Ֆրէյ Բէյէի ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Կ. Պոլսոյ սերպիական դեսպան Վելիմիրովիչ գնդապետին հաւանօրէն պիտի յաջողէ Տօքթ. Վլատան Կէորկէվիչ, որ այժմ Ամէնքի սերպ դեսպանն է։ Պ. Կէորկէվիչ նշանաւոր գիտնական մըն է և բովանդակ Սերպիոյ մէջ ծանօթ է իբր հայր 24 զաւակներու։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ վարչութեան 1892—3ի և 1893—4ի հասոյթներուն բաղդատութիւնը հետեւեալ արդիւնքները ցոյց կուտայ.

	1893 մարտ 12ին վերջացաւ 12 ամիս. ներքուն։ օսմ. ոսկի	1893 մարտ 12ի վերջացաւ 12 ամիս. ներքուն։ օսմ. ոսկի	Ցանկերու համար նուազում	Հանրային պարտուց Տասանորդ Ֆիսքալ ընդ դէմ ոսկիի համար	Ամբիւլանս Ռումէլիի տարեք	Ոստիկանութեան ծախքերը	Հանրագումար	Օսմ. ոսկի
Ա. յսպէս	1,091,037.45	1,104,605.36	+13,567.91	95,359.83	787,083.38	102,596.—	50,000.—	2,237,285.64
Բ.	100,865.04	771,744.54	— 5,505.71	102,596.—	—	—	—	30,983.71
Գ.	771,744.54	95,359.83	+15,338.84	787,083.38	102,596.—	50,000.—	152,025.32	2,268,269.35
Դ.	102,596.—	787,083.38	—	—	—	—	152,028.32	41,816.50
Ե.	50,000.—	102,596.—	—	—	—	—	—	2,249,833.89
Զ.	152,028.32	50,000.—	+23,401.04	2,299,670.39	41,816.50	+10,831.79	+12,568.25	2,299,670.39

Ա. յսպէս, 1893-94ի տասերկու ամիսներուն վերոյիշեալ արդիւնքը որ պիտի փոխուի տարեշրջանին վերջնական հաշոյն կարգադրութեամբը, 23 հազար 401 օսմ. ոսկիի խառն յաւելուամ մը ցոյց կուտայ, որ ծախքերուն յաւելմամբը 10,832.79 օսմ. ոսկի 12,568.25 օսմ. ոսկւոյ զուտ հասոյթ եղած է։

ՓԱՐԻԶՈՒ մէջ գումարեալ վերաբուժական համաժողովին՝ կայս. Իրատէի մը համաձայն պատուիրակ կարգուած է բժշկական վարժարանի ներքին ախտաբանութեան ուսուցչի օգնական դեր-գնդապետ Ճէվիլ պէյ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ Ճէղերէ գաւառակին մօտ գտնուած ձիւթախառն ածուխի հանքին շահագործման մենաշնորհը՝ կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ տրուած է Սուրիացի Մէհմէտ Նէշէթ էֆէնտիի՝ 99 տարի պայմանաժամաւ։

Պ. ՆՕՊԼԷ, տնօրէն Հանրային Պարտուց Վարչութեան, երէկ Ֆիլիպէ գնաց արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ԹԷՍԱՏԱՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնը հետեւեալ որոշումը տուած նամակատանց յանձնուած լրագիրներու, տեսարակներու, գրքերու և այլոց համար։ Մինչեւ ցարդ ոեւէ տեղ զրկուելիք բազմաթիւ լրագիրք և այլն զատ զատ գօտիներու մէջ դրուելէ և իւրաքանչիւրին վրայ հասցէն գրուելէ յետոյ ամենքը միասին ուրիշ գօտիի մը մէջ անցուելով վրան կը նշանակուէր զրկուելիք տեղն և ամբողջին ծանրութեանը համեմատութեամբ նամակագրոյմ կը փակցուէր։ Այդ որոշման համաձայն, յետ այսորիկ երբ մէկ տեղի մը համար բազմաթիւ հասցէներու ուղղելի լրագիրներ և այլն յանձնուին նամակատանց, իւրաքանչիւրին զատ զատ նամակագրոյմ պիտի փակցուի ծանրութեանը համեմատութեամբ և այնպէս պիտի զրկուի։

ԱՅՏԸՆԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Իզմիր-Այտընի երկաթուղիին անցեալ շաբթուան հասոյթն եղած է 621,462 զրուշ, մինչ անցեալ տարուան նոյն ժամանակամիջոցին հասոյթն էր 754,385 զրուշ։ Վերջին տասը շաբաթներուն միջին հասոյթն եղած է 589,937 զրուշ, մինչ անցեալ տարի եղած էր 613,359 զրուշ։ 1894 մարտ 11ին աւարտող շաբթուան մէջ Իզմիր-Քասապա երկաթուղիին հասոյթն եղած է 1,808,04 օսմ. ոսկի, մինչ անցեալ տարի համապատասխան շաբթուան հասոյթն էր 2,170,08 օսմ. ոսկի։ Վերջին տասը շաբաթներուն միջին հասոյթն եղած է 2,199,10,09 օսմ. ոսկի, մինչ 1893ինը 2,289,04,04 օսմ. ոսկի էր։

ՊԱՌՈՆ ՎԱՆ ԹԷՍ.—Շաբաթ գիշեր Սէնքլ տ'Օռնանի անդամները հրաժեշտի հացկերոյթ մը տուին ի պատիւ հոլանտական դեսպան Պառոն Վան Թէս Կուսրիանի։ Պառոնը վերջին տասը տարիներուն մէջ դեր-նախագահն եղած է այս Քիւրպին։ Ֆրանսական դեսպան Պ. Քամպոն բաժակ պարպեց Պառոն Վան Թէսի կենացը, որ պատասխանեց։ Յետոյ Պ. Սքանտոնի Քիւրպին կողմէ հրաժեշտի բաժակ պարպեց դեսպանին կենացը։

Նախընթաց օր, պառոն եւ պառոնուհի Վան Թէս, որք պիտի մեկնին առաջիկայ հինգշաբթի, մէկ քանի այցեր տուին եւ ճաշեցին Սըր Էտկար Վինսընդի տունը։

ԱԴՐԻԱՆՈՊՈԼՍՈՑ ոստիկան-գլխաւորաց հրամանատար Ֆէրիդ էֆէնտի փաշա մայրաքաղաքս եկած է։

ԻԶՄԻՐԻ լրագիրք կը ծանուցանեն թէ ռուսական նաւատորմն, որ հելլենական ջուրերուն մէջ կը գտնուի, այս շաբթու Իզմիրի նաւահանգիստը կը սպասուի։

—Անցեալ փետրուար ամսուն Իզմիրի Ցունաց հիւանդանոցին համար կատարուած հանգանակութեանց գումարը հասած է 12,379 զրուշի։ Ազգից զատ բաւական գոյքեր եւ ուտելիքներ նուիրուած են նոյն հիւանդանոցին։

ԴԱՆՏԻԱՅ բացերը Ի-ՆԷՕ անուն եռակայմ հունգարական առագաստանաւ մը ընկղմած է։ Նաւապետն ու նաւագք մակոյկի մը մէջ ազատելով հինգ օր ծովու վրայ տատանելէ յետոյ Գանտիա ժամաներ են։

ՆԵՄԷՆԷՆ եկած տեղեկութեանց նայելով ամէն կողմ խահուէի մշակութեան ձեռնարկուած է եւ առաջ կը տարուի։

ՋԷՔՄԷՋԷի ջրկայակ եարքմ Պուրկազ անուն տեղը անանոց մէջ հիւանդութիւն ծագած ըլլալով, Քաղաքապետութեան կողմէ անանաբոյժ մը զրկուած է անդ, որ հարկ եղած միջոցները ձեռք առած եւ հիւանդ անասունները շրթայի տակ առնել տուած է։

ՍԲԱՆՋԷՕՑ կղզւոյն մէջ վերջերս երկու օր անընդհատ անձրեւ տեղալով տասներեք տուներ փլեր և երեսունէ աւելի անասունք հեղեղներու մէջ խղդուեր են։ Մշակեալ ութ արտեր ողողուեր են։

ՎԱՆԱՑ նահանգին կեդրոնին մէջ նախնական ութ վարժարաններ հաստատուած են, որոց վեցը մանչերու և երկուքն ալ աղջկանց համար։

ԶԲՕՍԱՆԱՒ.—Իզմիրէն երէկ առաւօտ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց Բլէոբարթա անուն անգլիական զբօսանաւ մը, ուր կը գտնուին տասներկու զբօսաշրջիկներ։

ԲԱՆԵԼԼԷՆԻՔ շրջենաւային ընկերութեան Փարոս շրջենաւը հելլենական ծովեզերաց վրայ խրած ըլլալով, շրջենաւեր զրկուած են զայն ազատելու համար։

ԿԵՂԾ ԴՐԱՄ.—Անցեալ օր Գարաքէօյի կամուրջին վրայ Արիս անուն Սամաթիացի երկաթագործ մը ձերբակալուեցաւ, որովհետեւ տուած երկուքնոցը կեղծ էր։

ՃԱՖԷՐ ԽԱՆ, օգնական պարսկական հիւպատոսին Կ. Պոլսոյ, երէք Սամսունէն մայրաքաղաքս եկաւ։

ՃԱՒՈՆՑԻ վաճառական Պ. Եամատա մայրաքաղաքս եկած է և ժամանակ մը կենալով՝ Թուրքիոյ ապրանքներուն՝ Ճաւոնի առեւտրական հրապարակաց վրայ առուծախն աւելցնելու համար պէտք եղածն ի գործ պիտի դնէ։

ՊՈԼՍՈՅ պատժական ատեանը վեց ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց Բապիա անուն կին մը, որ Բէշիտէ անուն կնոջ երկու աղջիկներն փախցնելուն համար ամբաստանուած էր։

ՈՃԻՐ ՄԸ.—Առջի գիշերն ի Բերա՝ Վալիտէ Զէչվէսի կառքեր պահելու յատուկ տեղի մը մամ մարդ մը գտնուեցաւ, որ մէկ քանի տեղերէն վիրաւորուած ըլլալով մեռած էր։ Ոստիկանք գալով մարդուն վրայ խուզարկեցին և գտան խաչ մը ու հայերէն գրուած երկու մուրհակներ, որով հայ ըլլալը հասկացուեցաւ։ Դիակը եղեղեցի տարուելով շատ մը մարդոց ցոյց տրուեցաւ, սակայն ո՛վ ըլլալը կարելի չեղաւ ստուգել։ Դիակին մօտ կառքի յատուկ խարազան մ'ալ գտնուած է։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութեանց սկսած է ոճրին հեղինակը գտնելու համար։

ԱԶԳ ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Օսմ. հանրային պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ կայս. նոր Իրատեով մը, 1894 յունուար 1/13 (1311 ճեմազիեալ ախիր 24) թուականը որ, 1309 նոյեմբեր 4ի կայս. Իրատեով որոշուած էր զրօշմի օրէնքի գործադրութեան մասին անխտիր ամեն օսմ. և օտար հպատակներու համար, յետաձգուած է 1894 մարտ 8/20ի (1311 րամազան 12)։

Հետեւապէս, Խորհուրդը կը յիշեցնէ հասարակութեան թէ այն մուրհակները որք մինչեւ սոյն թուականը անհամաձայն գտնուին զրօշմի օրէնքին հետ, կա՛մ կանոնական գրոշմաթուղթին չփակցուելովը իրենց պատրաստուած պահուն, կամ զրօշմի անբաւականութեամբը, պիտի կըրնան կանոնաւորուիլ պարզ տուրքին վճարմամբը, առանց ո և է տուգանքի։

Ցիշեալ մուրհակներն ունեցողները պիտի կրնան անոնց կանոնաւորումը ձեռք բերել կա՛մ փակցունելով եւ ջնջելով պահանջելի զրոշմաթուղթերը, ըստ այն հրահանգներուն զոր կը պարունակեն զրոշմի բարեփոխեալ օրէնքին 18րդ յօդուածին վերջին երկու հատուածները, կամ մուրհակները ներկայացունելով օսմ. հանրային պարտուց զրասենեակները՝ նահանգներուն մէջ եւ ի Կ. Պոլիս մասնաւոր վարչութեան, որ կը գտնուի Դալաթիոյ մաքսատան վերնայարկը, ուր զրոշմի ձեւակերպութիւնները պիտի կատարուին առանց տուգանքի, 36րդ յօդուածին տրամադրութիւններուն համեմատ։

Օսմ. Հանրային պարտուց վարչութիւնը պարտք կը համարի հարկատուներուն ուշադրութիւնն հրաւիրել զրոշմատուրքի օրէնքին պատժական տրամադրութիւններուն վրայ և մանաւանդ 22 և 28 յօդուածներուն տրամադրութեանցը վրայ, զգուշացունելով զանոնք այն հետեւութիւններէն, որք յառաջ կուգան օրէնքին չգործադրուելէն, եւ որք կը շահագրգռեն ամեն անոնք որ, անգիտութեամբ, կրնան առանց օրինազանց դառնալու նպատակի, ենթարկուիլ անոնց խստութիւններուն։

Վարչական Խորհուրդը վերջապէս կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ ամեն օրինազանցութիւն, որ հաստատուի յառաջիկայ մարտ 8/20 էն ետքը, դատարանի միջոցաւ պիտի պատժուի։

Կ. Պոլիս 16/28 դեկտ. 93

ԱԶԳ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Օսմ. Կայս. Պանքային կողմէ (Կ. Պոլսոյ գործակալութիւն) շրջաբերութեան հանուած Օսմ. պարտաթուղթերը կը վաճառուին Պ. Ալէքսանդր Ծանէթթոյի քով, Գարաքէօյ, թիւ 12։

Կ. Պոլիս, 19 մարտ 94

ԱԶԴ

Արդէն քնաւ տարակոյս չկայ թէ մաքուր, հին եւ գիտականապէս պատրաստուած ճշմարիտ քնեաքի գործածումը առողջապահական միջոցներէն մէկն է ընդդէմ այն համաճարակին որ կը տիրէ մայրաքաղաքիս ինչպէս նաեւ ամբողջ Եւրոպայի մէջ։

Հոս հարկ չկայ ի մէջ բերելու եւրոպացի երեւելի գիտուններու կարծիքներն այս մասին։ Այդ նեղութենէն կ'ազատէ ձեզ գործածումն այս ըմպելիքին զոր այս երեւելի գիտունք ներմուծած են հնտախտային հիւանդանոցներու մէջ եւ իրենց խորհրդովը տարածուած է հասարակութեան մէջ։

Քաղաքակիրթ աշխարհի կեդրոնին մէջ կատարուած կրկին փորձերը իրօք ապացուցած են թէ քոնեաքը անանկ կազդուրիչ տարրեր կը պարունակէ որ կազմը կը պահպանէ անիծեալ ախտին կանխատրամադրութենէն եւ անվնաս կ'ընէ առաջին յարձակումները՝ քիչ շատ մեղմելով անոր ծանրութիւնը։

Բայց որպէս զի այս հրաշալի ըմպելիքը առաջ բերէ իր բարերար արդիւնքը պէտք է որ քոնեաքին տեսակն ու տարիքը ե-բաշխուորուին։

Ծանօթ է հասարակութեան թէ միակ քոնեաքը որ կ'ընծայէ այսօրինակ երաշխիքներ ԹՐԻԲՈՍ քոնեաքն է, իր նախնական նիւթին գերիվերայութեանը, իր գիտական անբաղդատելի պատրաստութեանը, ինչպէս նաեւ իր առնուազն վեց տարուան հին արտադրութեանը պատճառով։

Իր մեծ սպառումն յեւրոպա, մանաւանդ ի Ֆրանսա որ ստացած է ոսկի չըքադրամներ տիեզերական ցուցահանդեսներուն մէջ, լաւագոյն ապացոյցն է։

50,000 ֆրանքի պարգեւ մը կը տրուի այն անձին որ ապացուցանէ թէ ուրիշ քոնեաքներ ունեցա՞ծ են նոյն պատուոյ նշանները Եւրոպայի մէջ։

Ամեն տեղ առանց նախապատուութեան ուզեցէք ԹՐԻԲՈՍ քոնեաքը, եթէ կուզէք ձեր առողջութիւնը պահպանել ընդդէմ ձեզ սպառնացող վտանգին։

Մեծ ուշադրութիւն կը յանձնարարուի կեղծերու դէմ։

Թուրքիոյ գլխաւոր գործակալները ՏՈՒԲԱՍ եղբարք, Ղալաթիա, Ալիքսիտի խան, թիւ 17։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՆԱԼԵԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՏԱԴՆԱՊ Ի ՖՐԱՆՍԱ.

ՓԱՐԻԶ, 18 մարտ.— Նախարարապետ Պ. Բաղմիր Բէրիէի դիտողութեանց հակառակ, Մերակոյսն օրագրեց Գաղթականութեանց մասնաւոր պաշտօնարանի մը հաստատման օրինագծին վիճաբանութիւնն, և իր նիստը դադրեցուց մինչեւ 12/24 ապրիլ։ Հանրապետական խմբակցութենէն ասոր վրայ գացին ներկայացան Պ. Բ. Բէրիէի, և ըսին որ վիճաբանութեան յետաձգումը նախարարութեան դէմ ցոյց մը չէ. բայց նախարարապետն յայտարարեց թէ իշխանութեան վրայ չի կրնար կենալ մինչեւ որ վստահութեան որոշ քուէ մը չտրուի։ Ուստի, Մերակոյսն երկուշաբթի օրուան համար ի նիստ գումարեցաւ վերստին։

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Եպիսկոպոսաց Սինոդն յայտարարութիւն մը հրատարակեց, որով Միլան թագաւորին և Նաթալի թագուհւոյն ամուսնալուծման վճիռը կը ջնջուի։ Դէպ ի Զատիկ (ըստ Արեւելեայց), Թագուհին հոս կը սպասուի։

—Վիեննայի ռուս դեսպան Լոպանով իշխան, ընդունելով սերպ վարչապետ Պ. Սիմիչ, յայտարարեր է թէ ռուս կառավարութիւնն արդի սերպ վարչութեան դէմ ո՛և է խնդիր չունի, միայն խորհուրդ կուտայ որ Միլան Ա. Արեւմտեան Եւրոպա դառնայ, զի Զարին խոստացած էր իւր բնակութիւնը Պելկրատէ այլուր տեղափոխել մշտապէս։

ՊԵՐԼԻՆ, 18.—Ռուսիոյ հետ առեւտրական դաշնագրին ստորագրման առթիւ, Վիլհէլմ Կայսրն արտաքին գործոց նախարարին պատուոյ դրասենեակին մէջ ի Կ. Պոլիս մասնաւոր վարչութեան, որ կը գտնուի Դալաթիոյ մաքսատան վերնայարկը, ուր դրոշմի ձեւակերպութիւնները պիտի կատարուին առանց տուգանքի, 36րդ յօդուածին տրամադրութիւններուն համեմատ։

Օսմ. Հանրային պարտուց վարչութիւնը պարտք կը համարի հարկատուներուն ուշադրութիւնն հրաւիրել զրոշմատուրքի օրէնքին պատժական տրամադրութիւններուն վրայ և մանաւանդ 22 և 28 յօդուածներուն տրամադրութեանցը վրայ, զգուշացունելով զանոնք այն հետեւութիւններէն, որք յառաջ կուգան օրէնքին չգործադրուելէն, եւ որք կը շահագրգռեն ամեն անոնք որ, անգիտութեամբ, կրնան առանց օրինազանց դառնալու նպատակի, ենթարկուիլ անոնց խստութիւններուն։

Վարչական Խորհուրդը վերջապէս կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ ամեն օրինազանցութիւն, որ հաստատուի յառաջիկայ մարտ 8/20 էն ետքը, դատարանի միջոցաւ պիտի պատժուի։

Կ. Պոլիս 16/28 դեկտ. 93

ԱԶԴ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Օսմ. Կայս. Պանքային կողմէ (Կ. Պոլսոյ գործակալութիւն) շրջաբերութեան հանուած Օսմ. պարտաթուղթերը կը վաճառուին Պ. Ալէքսանդր Ծանէթթոյի քով, Գարաքէօյ, թիւ 12։

Կ. Պոլիս, 19 մարտ 94

Ա Զ Դ

Արդէն քնաւ տարակոյս չկայ թէ մաքուր, հին եւ գիտականապէս պատրաստուած ճշմարիտ քնեաքի գործածումը առողջապահական միջոցներէն մէկն է ընդդէմ այն համաճարակին որ կը տիրէ մայրաքաղաքիս ինչպէս նաեւ ամբողջ Եւրոպայի մէջ։

Հոս հարկ չկայ ի մէջ բերելու եւրոպացի երեւելի գիտուններու կարծիքներն այս մասին։ Այդ նեղութենէն կ'ազատէ ձեզ գործածումն այս ըմպելիքին զոր այս երեւելի գիտունք ներմուծած են հնտախտային հիւանդանոցներու մէջ եւ իրենց խորհրդովը տարածուած է հասարակութեան մէջ։

Քաղաքակիրթ աշխարհի կեդրոնին մէջ կատարուած կրկին փորձերը իրօք ապացուցած են թէ քոնեաքը անանկ կազդուրիչ տարրեր կը պարունակէ որ կազմը կը պահպանէ անիծեալ ախտին կանխատրամադրութենէն եւ անվնաս կ'ընէ առաջին յարձակումները՝ քիչ շատ մեղմելով անոր ծանրութիւնը։

Բայց որպէս զի այս հրաշալի ըմպելիքը առաջ բերէ իր բարերար արդիւնքը պէտք է որ քոնեաքին տեսակն ու տարիքը ե-բաշխուորուին։

Ծանօթ է հասարակութեան թէ միակ քոնեաքը որ կ'ընծայէ այսօրինակ երաշխիքներ ԹՐԻԲՈՍ քոնեաքն է, իր նախնական նիւթին գերիվերայութեանը, իր գիտական անբաղդատելի պատրաստութեանը, ինչպէս նաեւ իր առնուազն վեց տարուան հին արտադրութեանը պատճառով։

Իր մեծ սպառումն յեւրոպա, մանաւանդ ի Ֆրանսա որ ստացած է ոսկի չըքադրամներ տիեզերական ցուցահանդեսներուն մէջ, լաւագոյն ապացոյցն է։

50,000 ֆրանքի պարգեւ մը կը տրուի այն անձին որ ապացուցանէ թէ ուրիշ քոնեաքներ ունեցա՞ծ են նոյն պատուոյ նշանները Եւրոպայի մէջ։

Ամեն տեղ առանց նախապատուութեան ուզեցէք ԹՐԻԲՈՍ քոնեաքը, եթէ կուզէք ձեր առողջութիւնը պահպ

ՊՍԱԿԻ Ս. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Ա.

Ինչքան նշանաւոր տեղ է բռնում ընտանիքը բարոյական աշխարհում, կազմելով նորա սկիզբն ու հիմունքն, այնքան բարձրայրեց և սրբագործեց նորան քրիստոնէութիւնը։ Ինչպէս սուրբ է ընտանիքն, այնպէս և քրիստոնէութիւնը սրբութեան վրայ հիմնեց նորա կազմակերպութիւնը։ Պսակի նշանակութիւնն այնքան մեծ է քրիստոնէական վարդապետութեան մէջ, որ Պօղոս առաքեալն ասում է. «Արք, սիրեցէք զկնայս ձեր, որպէս և Քրիստոս սիրեաց զեկեղեցի, և զանձն իւր մատնեաց վասն նորա... որ սիրէ զկին իւր, զանձն իւր սիրէ. զի ոչ ոք երբէք ատեայ զանձն իւր, այլ սնուցանէ և դարմանէ զնա, որպէս և Քրիստոս զեկեղեցի. զի անդամք ենք մարմնոյ նորա, ի մարմնոյ նորա և յոսկերաց նորա։ Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր և զմայր իւր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, և եղիցին երկոքին ի մարմին մի։ Խորհուրդս այս մեծ է, բայց ես ասեմ ի Քրիստոս և յեկեղեցի»։ (1)

Պօղոս առաքեալն այնքան բարձրացնում է պսակի խորհուրդն, որ մինչեւ անգամ այր և կնոջ նմանեցնում է Քրիստոսին և իւր եկեղեցուն։ Այդ նմանութեան սկիզբն դրաւ Քրիստոս, երբ ինքեան փեսայ անուանեց և իւր աշակերտներին «մանկունք առագաստի»։ Ուստի և իրաւամբ շեշտում է առաքեալը թէ՝ «մեծ է խորհուրդս այս», մինչդեռ մենք կարող ենք ասել՝ մեծ է և առաւելքան մեծ է, որովհետեւ ոչ մի ուրիշ բան չէ արժանացել այդ բարձր նմանութեան։ Միմիայն այդ սուրբ միութեան մէջ է, որ կարող ենք ասել՝ «Կին փառք առն իւրոյ» (2)։ Տղամարդի յարաբերութիւնը դէպի իւր կինն այնքան սուրբ է, նորա սէրն այնքան բարձր է, որքան սուրբ է և բարձր Քրիստոսի վերաբերմունքը դէպի Եկեղեցին. ուստի և «Պարտին արք սիրել զիւրեանց կանայս իւրեւ զիւրեանց մարմին... զի ոչ ոք երբէք ատեայ զանձն իւր, այլ սնուցանէ և դարմանէ, որպէս և Քրիստոս զեկեղեցի»։

Եկեղեցին ճանաչեց ամուսնական կոչակցութեան սրբութիւնն, ուստի չատատեց ընդունելու Ս. Գրքի ժողովածուի մէջ այն բանաստեղծական գեղեցիկ գրուածքն, որ իրապէս գովասանում է տղամարդի և կնոջ սէրն ու գեղեցկութիւնը. այդ այն է՝ որ կոչւում է «Երգ Երգոց», այսինքն ամենալաւ երգ։ Հարկաւ, միայն սուրբ զգացմունքներով պէտք է կարդալ այդ գրուածքն, որ մեկնութիւնների մէջ վերաբերում է թէ Քրիստոսին և Եկեղեցուն և թէ ամուսիններին։ Եթէ չկայ սուրբ զգացմունք, մարդու էութեան համապատասխանող բարեկիրթ զգացմունք, ամենամեծ սրբութիւնն անգամ խաղ կը դառնայ։

Այդպէս և Ս. Գրիգոր Նարեկացին ասում է իւր համառօտ մեկնութեան մէջ (եր. 393)։ «Նաեւ սուրբ ամուսնութիւն և սէր փեսայի ընդ հարսին և հարսին ընդ փեսային, որ աղատ լինի ի պիղծ խառնից։ չէ օտար ի Հոգւոյն Շնորհաց, որով և խորհուրդն ի Քրիստոս և յեկեղեցի աւարտի»։

«Արդ՝ որ զսուրբ ամուսնութիւն պղծէ պիղծ խառնակութեամբ և չար գործովք, զեկեղեցւոյ խորհուրդ պղծէ, և զՔրիստոս անարգէ. որ այսմ օրինակն է»։

Ուստի և նոյն երանելին գովաբանում է եկեղեցին իւր մի գեղեցիկ գանձի մէջ (եր. 371) հարանեկան բառերով. «Ուրախ լեր դշխոյ հարսն պանծալի, պսակաւոր, մեծ զարմանուհի, բազմազաւակ կուսութեամբ բորկրեալ։

«Բարձուն լուսոյ հզօր թագաւոր փեսայն երկնաւոր՝ անճառ խորհրդով ի հանդէս խնճոյից պարս կարգեաց քեզ կանոնս անփոփոխելիս»։

Ս. Գրիգոր Տաթեւացին մի առ մի բացատրում է պսակի բարձր նշանակութիւնը. նա պարզում է խորհուրդն, ասելով՝ «Խորհուրդ է ծածկելոյ իրաց յայտնութիւն». այսինքն այն գաղտնիքն, որ մենք չենք տեսնում, ներկայանում է մեզ իրական արտայայտութեամբ։ Այդ իրական արտայայտութիւնը մեկնում է նա ասելով իւր «Ամրան քարոզներում» (էջ. 199)։ «Եւ այս մարմնաւոր հարսանիքս է խորհուրդ հոգեւոր հարսանեացն և միաւորութեան Հոգւոյս առ Աստուած, որպէս ասէ առաքեալն։ Ուստի և խնամիսներին նմանեցնում է մարգարէներին, իսկ փեսաւէրներին ու հարսնածուներին նմանեցնում է առաքեալներին և նոցա հետեւող հայրերին։ Եւ «Նշան մատանւոյն» հաւատն է, որ գնի ի մատն՝ որ է զանազանող գործոյն»։ Մատի վրայ է մատանին, սակայն նա եւս ընդարձակ նշանակութիւն ունի.

«Մատանին է ի մատն յայն՝ որ ունի զերակ սրտին. նոյնպէս և հաւատք մեր՝ առ Քրիստոս է ջերմ սիրով սրտի հաստատեալ»։ Եւ ինչպէս մատանին օղակ է և ծայր չունի, այնպէս էլ ամուր է ամուսնութեան կապակցութիւնը։ Ոսկի է մատանին դոյա կապողն, ոսկու նման մաքուր պէտք է լինի և երկուսի սէրը։

Հայ Եկեղեցին ճանաչելով պրսակի սրբութիւնը, գործնականապէս եկ հակասութեան մէջ չէ ընկնում՝ արգելելով հոգեւորականներին ամուսնանալ։ այլ նա սիզրից որոշել է երկու դաս—կուսակրօն և ամուսնացեալ, որով մի որոշ կարգ է դրել իւր պաշտօնեաների մէջ ազատ՝ անհատների կամայականութիւններից։ Հանով սրբագործում է թէ պսակն և թէ ինքնազոհութեան բարձր առաքինութեան ճանապարհ է թողնում առ այդ կոչուածների համար։

Եւ ինչպէս որ ճշմարտութիւն է աշխարհականների համար թէ «առանց կնոջ աւեր է տունն. և տան շինութիւն կինն է» և «տուն ունիս» ասելով հասկանում են պսակուած լինելը (3), այնպէս էլ կուսակրօն Եկեղեցականի համար տունը Եկեղեցին է։

Բ

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ

Պսակի Ս. Խորհուրդ լինելը ցոյց է տալիս արդէն, որ ամուսնութիւնը չէ կարող մնալուր անհատական նպատակ ունենալ. եթէ այդպէս լիներ, նա չէր համեմատուիլ Քրիստոսին և Եկեղեցուն։ Այլ ինչպէս որ մեծ նշանակութիւն ունի Քրիստոսի և Եկեղեցու կապակցութիւնն Աստուծոյ արքայութեան համար, այնպէս էլ ամուսնական ընտանեկան կեանքը մի անհրաժեշտ տարր է Աստուծոյ արքայութեան իրականացման համար։ Ընտանիքը պէտք է լինի բարոյական աշխարհի փոքրիկ նկարը կամ մանրաշխարհը։

Վերլուծելով ամուսնութեան այդ ընդհանուր նշանակութիւնը, կը ստանանք ամուսնութեան նպատակի որոշումը։ Կնոջ ստեղծագործութիւնն եղաւ ըստ Աստուծոյ տնօրէնութեան՝ թէ «ոչ է բարւոք մարդոյդ միայն լինել, արասցուք դմա օգնական ըստ դմա» (4)։ Ուրեմն տղամարդի և կնոջ կենակցութիւնը տարր է կազմում Աստուծոյ արարչական տնօրէնութեան։ Քրիստոս եկաւ փրկելու մարդկութիւնն և յառաջ վարելու դէպ ի Աստուծոյ արքայութիւնը. նա ինքն ասում է վերըստին այն, ինչ որ ի սկզբանէ հաստատուել էր. սակայն և յիշում է այն առաքինութիւնն, որ իրագործում են նորա, «որոնց տուեալ է»՝, որոնք և, են ներքինիք որ զանձինս իւրեանց արարին ներքինիս վասն արքայութեան երկնից (5)»։ Այսուեղից արդէն ճշդւում են ս. Գրիգոր Տաթեւացու որոշած երեք նպատակները. մէկ՝ «առ ի խորշելոյ ի պոռնկութենէ», երկրորդ որդեծնութեան համար, և երրորդ՝ ցանկութիւնը զսպելու և ամրելու համար։

Լաւ դիտելով այդ երեք կէտերը, կը տեսնենք որ թէ որդեծնութիւնն և թէ միւս երկու նպատակները միջոց են տալիս մարդուն Աստուծոյ արքայութեան համար գործելու և այդ իրականացնելու։ Որչափ հասկանանք տղամարդի և կնոջ կենակցութեան նշանակութիւնն, այնքան սուրբ կը պահենք սերոյ յարաբերութիւնն, որպէս զի օր ըստ օրէ կարողանանք մեր աստուածադիր կոչման ծառայելու։ Մարդու կոչումն է՝ կամ ամուսնական կենակցութեամբ և կամ անձնանուիրութեամբ՝ միջոց դանել առաւել յաջողութեամբ Աստուծոյ արքայութեան համար գործելու։

Այդ նպատակով նա է միայն դիմում ամուսնական կենակցութեան, ով որ զգում է միայնակ գործելու թուլութիւն և անյարմարութիւն և կարօտութիւն է ամուսնական օգնականութեան կամ գործակցութեան։ Միայն թէ սուրբ է նպատակը, սրբութեամբ էլ պէտք է ձգտել դէպի այն և սուրբ պահել այն ընթացքն, որ տանում է դէպի այդ նպատակը։ Որչափ մեղանչէ մարդ այդ կենակցութեան մէջ՝ չկատարելով քրիստոնէական ամենապարզ առաքինութիւններն, որպէս սէր, ներողամտութիւն, պարկեշտութիւն, հեզութիւն, և այլն, այնքան մեղանչում է նա յիշեալ բարձրագոյն նպատակի դէմ եւ ինքն ինքեան դատապարտում։ Աստուած միացնում է երկուսին եւ մի մարմին դարձնում, միասին էլ պէտք է գործեն և ապրեն, և ինչպէս «Քրիստոս սիրեաց զեկեղեցի, և զանձն իւր մատնեաց վասն նորա», այնպէս էլ տղամարդը պէտք է սիրէ իւր կնոջ կատարեալ անձնազոհութեամբ, զի «որ սիրէ զկին իւր՝ զանձն իւր սիրէ»։ Իսկ իւր անձն ատողն առաջին մեղապարտն է Աստուծոյ առաջ իբրեւ Աստուծոյ շնորհն արհամարհող։ Նոյն յարաբերութիւնը պէտք է պահէ և կինը։ Երկուսն էլ իրար ուղղող են և բժկող։ Մի խօսքով տղամարդի և կնոջ յարաբերութեան կատարելատիպը պէտք է լինի Քրիստոսի և իւր եկեղեցու յարաբերութիւնն, որպէս զի կարենան վայելել եկեղեցու օրհնութեան շնորհները։

Ա. ՏԷՐ-ՄԻՔԵԼԵԱՆ

(Շարունակելի) (Աբարայ)

(1) Եփես. Ե. 15, 28—32։
(2) Կորնթ. ԺԱ. 7։
(3) Ս. Գ. Տաթեւացի, անդ էջ 197։
(4) Ծննդ. Բ. 18։
(5) Մատթ. ԺԹ, 11, 12։ Տես, և ՀՌ. Է. 8—9. «Բայց ամուրեացն և այրեացն ասեմ. լաւ է նոցա թէ կացեն իբրեւ զիս։ Այլ թէ ոչ ունիցին ժոյժ, ամուսնացին, զի լաւ է ամուսնանալ քան զջերմուլ»

ԳԱՐՆԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐ

ԱՌ ՕՐ. Ս. Թ. Ա.

Կը խնդրես յիշել գրել քեզ իմ գարնանային ու նախկին յիշատակներ, որովհետեւ դա՝—կուսակրօն և ամուսնացեալ, որով մի որոշ կարգ է դրել իւր պաշտօնեաների մէջ ազատ՝ անհատների կամայականութիւններից։ Հանով սրբագործում է թէ պսակն և թէ ինքնազոհութեան բարձր առաքինութեան ճանապարհ է թողնում առ այդ կոչուածների համար։

Եւ ինչպէս որ ճշմարտութիւն է աշխարհականների համար թէ «առանց կնոջ աւեր է տունն. և տան շինութիւն կինն է» և «տուն ունիս» ասելով հասկանում են պսակուած լինելը (3), այնպէս էլ կուսակրօն Եկեղեցականի համար տունը Եկեղեցին է։

Բ

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ

Պսակի Ս. Խորհուրդ լինելը ցոյց է տալիս արդէն, որ ամուսնութիւնը չէ կարող մնալուր անհատական նպատակ ունենալ. եթէ այդպէս լիներ, նա չէր համեմատուիլ Քրիստոսին և Եկեղեցուն։ Այլ ինչպէս որ մեծ նշանակութիւն ունի Քրիստոսի և Եկեղեցու կապակցութիւնն Աստուծոյ արքայութեան համար, այնպէս էլ ամուսնական ընտանեկան կեանքը մի անհրաժեշտ տարր է Աստուծոյ արքայութեան իրականացման համար։ Ընտանիքը պէտք է լինի բարոյական աշխարհի փոքրիկ նկարը կամ մանրաշխարհը։

Վերլուծելով ամուսնութեան այդ ընդհանուր նշանակութիւնը, կը ստանանք ամուսնութեան նպատակի որոշումը։ Կնոջ ստեղծագործութիւնն եղաւ ըստ Աստուծոյ տնօրէնութեան՝ թէ «ոչ է բարւոք մարդոյդ միայն լինել, արասցուք դմա օգնական ըստ դմա» (4)։ Ուրեմն տղամարդի և կնոջ կենակցութիւնը տարր է կազմում Աստուծոյ արարչական տնօրէնութեան։ Քրիստոս եկաւ փրկելու մարդկութիւնն և յառաջ վարելու դէպ ի Աստուծոյ արքայութիւնը. նա ինքն ասում է վերըստին այն, ինչ որ ի սկզբանէ հաստատուել էր. սակայն և յիշում է այն առաքինութիւնն, որ իրագործում են նորա, «որոնց տուեալ է»՝, որոնք և, են ներքինիք որ զանձինս իւրեանց արարին ներքինիս վասն արքայութեան երկնից (5)»։ Այսուեղից արդէն ճշդւում են ս. Գրիգոր Տաթեւացու որոշած երեք նպատակները. մէկ՝ «առ ի խորշելոյ ի պոռնկութենէ», երկրորդ որդեծնութեան համար, և երրորդ՝ ցանկութիւնը զսպելու և ամրելու համար։

Լաւ դիտելով այդ երեք կէտերը, կը տեսնենք որ թէ որդեծնութիւնն և թէ միւս երկու նպատակները միջոց են տալիս մարդուն Աստուծոյ արքայութեան համար գործելու և այդ իրականացնելու։ Որչափ հասկանանք տղամարդի և կնոջ կենակցութեան նշանակութիւնն, այնքան սուրբ կը պահենք սերոյ յարաբերութիւնն, որպէս զի օր ըստ օրէ կարողանանք մեր աստուածադիր կոչման ծառայելու։ Մարդու կոչումն է՝ կամ ամուսնական կենակցութեամբ և կամ անձնանուիրութեամբ՝ միջոց դանել առաւել յաջողութեամբ Աստուծոյ արքայութեան համար գործելու։

Այդ նպատակով նա է միայն դիմում ամուսնական կենակցութեան, ով որ զգում է միայնակ գործելու թուլութիւն և անյարմարութիւն և կարօտութիւն է ամուսնական օգնականութեան կամ գործակցութեան։ Միայն թէ սուրբ է նպատակը, սրբութեամբ էլ պէտք է ձգտել դէպի այն և սուրբ պահել այն ընթացքն, որ տանում է դէպի այդ նպատակը։ Որչափ մեղանչէ մարդ այդ կենակցութեան մէջ՝ չկատարելով քրիստոնէական ամենապարզ առաքինութիւններն, որպէս սէր, ներողամտութիւն, պարկեշտութիւն, հեզութիւն, և այլն, այնքան մեղանչում է նա յիշեալ բարձրագոյն նպատակի դէմ եւ ինքն ինքեան դատապարտում։ Աստուած միացնում է երկուսին եւ մի մարմին դարձնում, միասին էլ պէտք է գործեն և ապրեն, և ինչպէս «Քրիստոս սիրեաց զեկեղեցի, և զանձն իւր մատնեաց վասն նորա», այնպէս էլ տղամարդը պէտք է սիրէ իւր կնոջ կատարեալ անձնազոհութեամբ, զի «որ սիրէ զկին իւր՝ զանձն իւր սիրէ»։ Իսկ իւր անձն ատողն առաջին մեղապարտն է Աստուծոյ առաջ իբրեւ Աստուծոյ շնորհն արհամարհող։ Նոյն յարաբերութիւնը պէտք է պահէ և կինը։ Երկուսն էլ իրար ուղղող են և բժկող։ Մի խօսքով տղամարդի և կնոջ յարաբերութեան կատարելատիպը պէտք է լինի Քրիստոսի և իւր եկեղեցու յարաբերութիւնն, որպէս զի կարենան վայելել եկեղեցու օրհնութեան շնորհները։

Ա. ՏԷՐ-ՄԻՔԵԼԵԱՆ

(Շարունակելի) (Աբարայ)

(1) Տիկին Թէրզեանի հայրը։

(2) Պրիւնթիէրի կարծեաց համեմատ։

էին նախանձելի ձիրքերը, որովք օժտեալ էր այն մարդը, որոյ բարեկամութիւնը ընդերկար վայելած եմ։ Երբ ընդունելութեան արհեստ մտայ, տեսայ գՊեչիքթաչեան, առանձին, մէկ անկիւնը նստած՝ մտախորհ։ Վիշէն էֆէնտի կը պաշտէր մեր քերթողը, և սորա գալուստն առ իւր՝ կը նկատէր միշտ իբր օրհնութիւն իր տանը համար։ Երեկոյեան նորահաս մեղմ մթութեան մէջ, ի տես այն վեհ գլխոյ, որ տաճար էր վերսմտայն խմաստից, սիրտս բաբախեց, յարգանօք ողջունեցի զինքը ու, յանկարծ, դոգսես ներշնչեալ նորա ներկայութենէն և նմա տիրոջելի [illegible] մ՚ընելու համար, նստայ դաշնակի դէմ ու սկսայ նուագել ու երգել նորա մի քերթուած, որտաբուխ և անկեղծ հառաչ հէք Պեչիքթաչեանի, որոյ բառերու Զուլտանեան յարմարցուցեր էր մեղեդի մը, զոր ամրան մի երեկոյ յօրինած էր նաւակի մէջ Պէյոյիւքտէրէյն ի Պոլիս գալու ժամանակ՝ իւր խօսեցեալը տեսնելու համար և յորում երիտասարդ երաժիշտը գորովով կը բացայայտէ իւր սուրբ սէրը։ Ամբողջ հատուածը երգելուս ժամանակ բառ մը չարտասանեց Պեչիքթաչեան. երբ վերջին վանկը հառաչեցի, երբ ոտքերն վերջին խաղերը տուր թրթռացուցին դաշնակին թելերը, «Ապրե՛ս» մը ըսաւ ամուր բայց գորոված ձայնիւ. գայլ ձեռքը սեղմեցի ուժգին, մինչ արտասուք կ՚ելնէին աչերուս մէջ ի յուշ այն անագորոյն հիւանդութեան, որ ընդ հուպ կը կորզէր մեզ մեր սիրելի քերթողը։ Իսկ արդ, մոռցեր ինքզինքը, ա՛լ չենք երթար յայց այն մահարձանին, որոյ ներքեւ կը հանգչի յաւիտենական քնով։

Մոռցանք նաեւ ուրիշ մէկը, նոյնպէս քերթող, որ իւր բանաստեղծական աւիւնին կը միացուներ գիտութիւն բաղում հին և նոր լեզուաց և կատարեալ ծանօթութիւն առեւտրական և սեղանաւորական ճիւղերու։ Սրապիոն Հէքիմեան, որոյ եղբայն տաղանդը օտարաց եւս նախանձը կը շարժէր, մեռաւ սպառեալ հոգւով և մարմնով, նորա զօրաւոր հանճարը ու հոգի յիշողութիւնը մաշեցին միտքն ու մարմինը, և մեռաւ՝ երբ հասարակութիւնը ա՛լ ի բազմաց հետ մոռցեր էր զնա, զի հանրային կեանքէ բոլորովին քաշուած լինելով՝ լոկ գ՚աշխատէր նա բազմաթիւ ընտանեացը ապրուստ ճարելու համար։ Եւ սակայն, կրնամ ըսել թէ մեր քերթողաց, բանասիրաց ու գիտնոց մէջ առաջին կարգը կը բռնէր Սրապիոն Հէքիմեան, որոյ համար Հ. Դ. Ալիշան գրեր էր ի 3 մայիս 1848, երբ սա կը դասախօսէր ի Ռափայէլեան վարժարան, «Եւ սա կայցէ քեզ յիշատակ, իմ Սրապիոն սրտի որդեակ, ասա ուսուցչիդ յաղթող լիցես, այլ հաւասար կամիս յերկինս»։ Հ. Դաւոնդ գովեստ շռայլող անձ մը չէ, ուստի այս տողերու մէջ կը գուշակէր թէ երիտասարդ աշակերտը իրեններուն փառք ու պարծանքը պիտի լինէր ապա։ Ս. Ղազարու նահապետը գուշատես նաեւ կը յիշէր, և քանի՛ցս անձամբ լսեր եմ,—զմկրտիչ էֆէնտի Աճէմեան, որոյ գողտրիկ քերթուածներն այնքան պարծով կ՚ընթեռնուք միշտ։

Սրապիոն Հէքիմեան չէր սիրեր այն ոճը յոր մարդ ի զուր կը խնդրէ գտնել բանաստեղծական իմաստ կամ յանախ որ և է որոշ իմաստ մը։ Երբեմն կ՚ըսէր ինձ՝ Հայերէն գրուած մը յօրինելէդ յետոյ՝ Ֆրանսերէնի թարգմանէ, և եթէ որոշ իմաստ մը ստանաս, լա՛ւ է գրուածդ։ «Կը սիրէր, յետ այս յորդորի, ճոռոմաբանութեամբ արտասանել։ «Որոտընդոստ շրջիմն ի յամպ, անդընդահեղձ դանդաղ թոփմամբ, զերկինք վրդովէ, փոթորկածուփ ճեպ ճեպ յընթաց, զինչ խեռ խուժան մրրկոտ պլաց, խուռն ամբոխ գիմէ։»

Իտալերէն քերթուածի մը համար կ՚ըսէին թէ Հէքիմեանը գրած է, այլը ուրիշ հայ քերթողի մը կը վերագրէին։ Օր մը աղաչեցի Սրապիոնի որ ստոյգն ըսէ ինձ. «Նիւթը իմ չէ, պատասխանեց, սրբագրութեան համար ուղեր էին ինձ, ընդարձակ չորս տող միայն թողուցի, մնացածը ես գրեցի։»

Վերջին ժամանակները մտաւորական կարողութիւնը յոյժ տկարացեր էր, չէր կրնար նոյն իսկ ընթացքն գրութիւնները դիւրաւ շարադրել, երբեմն ինձ կը յանձնէր այն պաշտօնը, անմիջապէս կը կատարէի խնդիրքը, և երբ տեսնէր գործոյն փութանակի կատարուիլը, նախ կ՚ընթեռնուր, հաւանութիւն կուտար, յետոյ, գոգցես ինքզինքը չխոնարհեցուներու համար՝ կ՚ըսէր։ «Travail de journaliste, marchandise de pacotille (2) մեր խմբագիրներու լեզուագիտութեան վրայ մեծ հմտարում չունէր, բայց և այնպէս չէր ուզեր վհատեցուներ զնոսա։ Ցաճախ կը հարցուներ ինձ ժպտով։ «Է՛յ, նայինք, Քէչեաններդ նոր բառ մը հնարեցի՞ն այսօր։» Ի՛սա էր քննադատութիւնը, բայց արուեստակիցներս պաշտպանելով՝ կը վախնայի վշտացուներ ծերունի քերթողը։

Ց. ԱՃԷՄԵԱՆ

(2) Պրիւնթիէրի կարծեաց համեմատ։

ԻՆՔՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կրկին համաճարակներու՝ իրենց ըրած բաղմաթիւ զոհերով՝ ագած վիշտը տակաւին չէ իսկ մեղմած և ինքնասպանութիւն մը շաբթուս մէջ կուգայ տխրեցնել Զմիւռնիոյհանդարտիկ հայ հասարակութիւնը։ Պ. Թ... Պ..., ինչպէս կ՚ըսեն նիւթական զգալի ձախողուածի մը պատճառաւ, ինքզինքը կախելով խեղդամահ կը լինի։ Այս ցաւալի վախճան ինչքան իր վրայ խօսիլ, նոյնքան և խորհիլ կուտայ։

Պ. Թ... Պ... շուրջ յիսուն տարեկան ամուրի մ՚էր, անկախ դիրքի տէր, և ընդհանրապէս ճանչցուած՝ իբրեւ գործունեայ, փորձառու եւ արթուն։ Հետզհետէ անցուցած էր այլ եւ այլ վիճակներ, ստոյգ կեանքի մը պէս հեղնած բաղդին փոփոխակի խաղերը, եւ արիութիւն ու աշխոյժ ունենալ կը թուէր՝ տակաւին անոր ամեն պատահարներուն։ Այլ իր վերջին գործունէութիւնը հաստատապէս ցոյց կուտայ թէ՝ չէր նա ինչ որ կը թուէր լինել. զգալի հակասութիւն մը իսկականին ու երեւոյթին մէջ։

Ցոռեռեսներաւելի սերտիւ կապուած են կեանքին, քան լաւատեսները և Պ. Թ... Պ... ալ լաւատես մ՚էր։ Գլխաւոր պատճառ մը կայ իւրվախճանը տարօրինակ նկատելու, եթէ ոչ պէտք է ըսել թէ՝ վիճակէ մը զժգոհ եւ լաւագոյնին փափաքող էր. սակայն առանց ունեցածն ձեռքէ հանել իսկ մտաբերելու յոռետես կը լինի, իսկ ընդհակառակն յոռեզոյն վիճակէ մը ահաբեկելով՝ եղածէն գոհ կը լինի մարդ և ուստի լաւատես. առաջին վիճակին մէջ դժգոհութիւնը մեկնակէտ է. երկրորդին մէջ հանդիպակաց, հոն ներկայ է, հոս ապառնի. յոռետեսը՝ զայն իր աչքին առաջն ունի, իսկ լաւատեսը գլխուն վերեւն, իբր ուրուական մը, որ կենաց մէն մի քայլին թէեւ անոր սրտին թելերը կը սարսէ, սակայն ծիծաղ ու ժպիտ այդ սարսուռը կը սքօղեն եւ մերթ կուգայ վայրկեան մը, ուր իր ամեն ոյժով կը պայթի այն։

* * *

Ինչ որ ալ ըլլայ, ինքնասպանութիւնը ոճիր մ՚է, զոր եւ ոչ իսկ եկեղեցին կը ներէ։ Մեր ամեն մեղաց ներում կրնանք գտնել անկեղծ զղջումով մը, այլ ինքնասպանութեան համար՝ բնաւ երբէք, և գիտենք արդէն թէ՝ ինքնասպանի մը թաղումն իսկ ինչպէս կը կատարուի։ Այս անողորմութեան պատճառ, կամ այն է որ ինքնասպանը զղջալու ժամանակ չունենար եւ հետեւաբար իր մեղաց թողութիւն գտնելու միջոց, եւ կամ այն է որ յոռետեսական վիճակի մէջ մարդ արդէն հաւատքն ալ կորուսած է ուրն ալ։ Զհոգւոյն Սրբոյ՝ հայհոյութիւն մի թողցի ըսուած է. մեկնիչք ոմանք այս պատգամի մէջ կ՚ըմբռնեն ինքնասպանութիւնը, թէեւ այլք ուղղակի յիշոցք և հայհոյութիւններ. խնդիրը բարոյական տեսակէտի քննութեամբ մեկնոյն եղրակացութեան կը յանգի. եթէ յիշոցք եւ հայհոյութիւնք բացարձակ ուրացում մը կ՚ենթադրեն, յուսահատական գործողութիւն մ՚ալ, ինչպէս է ինքնասպանութիւնը, իսկապէս ամեն շնորհաց ժխտական զգացումն է։

* * *

Եւ ինչի՞ վերադրել այս ժխտական զգացումը. հաւատոյ զգացմանց տկարացմա՞ն և արդի տիրող գաղափարները՞ն։ տարակոյս չկայ որ եկեղեցւոյ հայրեր՝ իրենց կրօնասիրութեան ապացոյց մը տալու համար այսպէս կը խորհին. բայց մինչ հին ժամանակներ, ուր մեր մէջ արդի գաղափարներուն նշոյլն իսկ չէր երեւցած, ինքնասպանութիւններ և ուրիշ շատ մը անհաճոյ զէպքեր տեղի չէի՞ն ունենար։ Նոյն իսկ քրիստոնէութեան առաջին տարիներուն մէջ չէ՞ր որ իսկարիսվատցին ինքնասպան եղաւ. սա եւս հաւատք ունէր։ հաւատաց ի Քրիստոս երկնից ու երկրի արարիչը և զայն մատնելուն համար ի խորխոցուելով՝ խեղդամահ եղաւ։

Եթէ մեր մէջ վիճակագրութիւններ գտնուէին, տարակոյս չկայ թէ աւելի վճռապէս կարելի էր այս մասին գաղափար մը յայտնել։ Զմիւռնիոյ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն քահանայից սենեակը արձանագրութեան տետր մը կայ, ուր դարուս սկիզբէն սկսեալ ննջեցելոց անուանք կարդաւ ու թուականով նշանակուած են։ այնպիսի ժամանակ մը ակնսուած է այս արձանագրութիւնը, ուր վիճակագրութեան գաղափարը չունէին՝ տակաւին. հիմակ ունինք. բայց ի՞նչ կ՚ընենք. հոգիս հաղ կը փութանք արձանագրութիւնը չարունակել, մինչ միւնոյն ձեւով, առանց պակ մը իսկ փոփոխութիւն մը մտաբերելու. չմոռնանք թէ՝ 1814ին սաստիկ ժանտախտի ժամանակ՝ այն ննջեցելոց անուանց քով, որոնք ժանտախտէ մեռեր են, երանելի քահանայք մահտարաժամ նշանակեր են. արձանագրութեան մէջ ճոխութիւն մը. չգիտեմ թէ վերջին հնամեայն գէթ այսպիսի ճոխութիւն մը փութացի՞ն աւելցնել. այլ սա ապահովապէս գիտեմ որ քանի մը տարի առաջ այս արձանագրութիւնն ալ խպառ դադրեցուցած եւ ատեն ատեն ընդհատած էին։

Եթէ նախնեաց եւ արդի ընկերութեան մէջ նշմարուած տարբերութիւններ արդի գաղափարներուն կը վերագրուին եւ կը-բօնական զգացումներու թուլութեան, կրնա՞նք նախնի եւ ներկայ քահանայից տարբերութիւններն ալ միւնոյն պատճառներուն վերագրել. բայց այդ տեսակ թուլութիւն ներելի՞ է եկեղեցւոյ պաշտօնէից։

* * *

Ամեն անգամ որ այս կարգի անհաճոյ դէպք մը կը պատահի, եկեղեցւոյ բեմին քարոզութիւններ կը լսուին. սակայն հրապարակային յորդորներ ընդհանուր են եւ ոչտի, եւ ուստի ոչ այնքան ազդեցիկ որքան մասնաւոր եւ առանձին խրատներ ու քաջալերութիւններ։ Ուր որ յուսահատ մը կայ, ուր որ վհատեալ մը, եկեղեցւոյ պաշտօնէից պարտաւորութիւնն է իրենց վարդապետին բանին հետեւելով անոր ձեռն կարկառել։ Այս ձեռնտուութիւնը հարկ չկայ միշտ որ նիւթական լինի. բարոյական օգնութիւններ յաճախ շատ աւելի գովելի և արդիւնաւոր կրնան լինիլ։ Անոյշ վիճակի մը մէջ՝ մխիթարիչ ակնարկ մը, քաջալերիչ խօսք մը, մարգեր, հոգիներ կրնայ փրկել. եւ որո՞ կ՚կրնայ մեր մէջ այս պաշտօնը. «ՀՀ ապաքէն քահանայից. իրաց վիճակէն գանգատիլ չարիքը նշանակել բաւական չէ. անոր դարման տանիլ պէտք է. անորոշ գանգատներ յաճախ սին մտափառութիւն մը վայրկենապէս յագեցնելու կը ծառայեն, ինչ որ ունկնդիրներու նշմարելի լինելով իրենց ամեն ազդեցութիւնը կը կորուսեն։ Մինչ ուղղակի դարման հոգալ, ջարիքը անմիջական կերպով բառնալու աշխատիլ, լաւագոյն և ազդուագոյն միջոցն է։ Ա՛յս մասին պարտաւորութեան գլխաւոր բաժինը քահանայից կ՚ինկնայ, որոնք իբր ճշմարիտ հովիներ, ոչ միայն իրենց հօտին մնդամիները պահպանելու աշխատիլ պէտք են, այլ և անոնց հոգիները փրկելու։

Զմիւռնիա, 5 մարտ 1894 ***

ԲԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ Ս. ԴԱՒԹԵԱՆԻ Alphabet Français գործ Օրիորդ Սան. Հալէպեանի կեդրոնատեղի՝ «Թիւ 1, Գազասբէր խան Պահնէ-Դատու», զբաստեակ ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆԻ։ 993 3—3

ՆՈՐ ԳԻՒՏ

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԱԿՈՒԱՅԻ ԼԻՆՏԵՐՈՒ

Ա.Լ.ԻԲՍԱՆ ԹԱՆՏԲՐՃԵԱՆ

Արհեստական ակառներու յատուկ նորահնար լինտեր՝ երեւցած մասը միակտուր կլատուածէ (Լոյէ)։ Ո՛չ մէկ ձեւի մէջ քաուչու (լասթիկ) չեն պարունակեր բնաւ։ Գլխաւոր առաւելութիւն՝ բերնէ հանելու և լուալու պէտք չունին։ Իւրաքանչիւր մարդու իր լինտերու մասգոյնովը ու անոնց ուռուցիկ եզերքներովը կը պատրաստուի, այնպէս որ կարելի չէ արհեստական բնականէն զանազանել։ Իսկ ներսի մասերը 24 այար միակտուր ոսկէէ։

Առողջապահական տեսակէտով՝ կայս. բժշկական վարժարանի ժողովէն քննուած և Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէն 15 տարուան համար հնարիչի արտօնութիւն տրուած է։

Արդոյ հասարակութեան կընծայեմ՝ արհեստական ակառներու գործածութեան այն զիւրութիւնները որք մինչեւ ցարդ տեսնուած չեն բնաւ։ Կը շինեմ ամբողջ կամ անչատ չարքեր՝ առանց զպանակի, առջի օրերէն կատարեալ արտասանութիւն, հանգիստ ծամողութիւն և դիմացկունութիւն երաշխաւորեալ, մինչեւ վերջը առանց փոփոխութեան բերնի մէջ։ Ագտէ, հոտէ, կոտրելէ բոլորովին զերծ։ Ամբողջ կդակ մը՝ թէ՛ վերի և թէ՛ վարի մասեր 14էն 18 տիրէմ ծանրութեամբ։

Դիմել, բաց ի կիրակէ, ամեն օր յամ 4էն 10 (Ը. Թ.) Բերա, Թագսիմ փողոց։ Թիւ 3։ 982 11—28

Հօկի Մօրիւ ձկան իւղը միշտ ամենէ ազդեցիկ և ամենէն ախորժելի դեղն է։

Տղայոց սնունդ.—Ֆոսֆաթին Ֆալիէռ։

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵՒՆ, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵՒՆ ՀԱՇՈՒՌԿԱՍՈՒԹԵՒՆ

Գիւլիւք Ապգուլ խան, Թիւ 4. Մարբու

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

884

ՆՕՐԹՀԻՐԸՆ ԷՖՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,146,418
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐԻՈՅ 1,099,000

ՆՕՐԹՀԻՐԸՆ ԷՖՈՒՐԸՆՍ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,141,290
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐԻՈՅ 2,794,012

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար ղիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 **ՄԱՐԻԹԱՅՄ** ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և գրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեան։

ԹԻՒ 4711

ԱՄԵՆԷՆ ԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎ ԴԱՄԱՐԼԻ! ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՊԱՀՈՎ ԴԱՄԱՐԸ

ՕՅԸ ՔՕԼՈՆԵՐ

(Պիտակ կապոյտ-ոսկի)

FERD. MULHENS, COLOGNE

Ճանչցուած իբր

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՐՔԱՆ

կը գտնուի հոտեղինաց ամէն վաճառատուններու մէջ։ 844 44—48

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

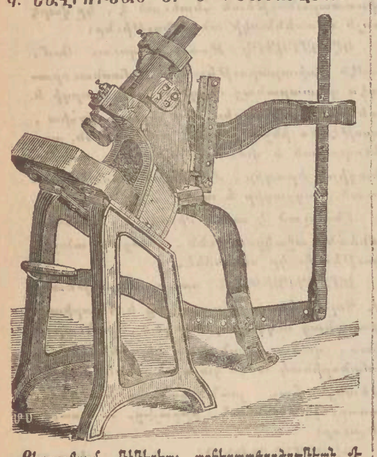

Ցեղագրեալ ՌԻՊԻՆԷՅ արհեստագործարանի մեքենաներ, բաբէնաներ, ոճանաներ

Թէյի, լոգուսի, հէվայի, խավեարի, ըէյէլի, խահվէի, շաքարի, սիկառի, թուղթի և այլ բաղում պիտոյից յատուկ տուփեր նոր և գեղեցիկ ձեւերով և գոյներով։

Լուսավառութեան յատուկ լապտերներ, տան վերարերեալ ամէն տեսակ կահեր, պարտէզի զարդեր, լուացարաններ, և.և.և. եւրոպական ճաշակաւ ներկուած։

Դիւրամատչելի ամենուն։

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք թէ Պոլսէն և թէ գաւառներէն փութով և ճշդութեամբ կը կատարուին։ 719

Պահճէ-Գարու, Բասիմ Բաչա խանի դէմն։

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ

ԵՐԲԷ-ԷԼՕ-ԲԷՆ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օթէսայի մէջ։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	2000	Ֆլամինկո	1600	Բալէրմօ	3200
Անթէլս	3000	Կալիէօ	5500	Բաէտէր	1700
Աբօլօ	5500	Կիդանս	2200	Բլաթօ	1500
Արկս	2300	Կոզօ	1800	Բօլս	1000
Արիսսդս	3000	Կրօտնս	2200	Գուիդօ	2800
Պասանս	3000	Հիրօ	2000	Բիալդս	4400
Պօրտինս	2200	Հիտալկս	3000	Ռինալտս	3200
Պրավս	2000	Հինտու	7000	Բօլսս	3000
Պրֆֆալս	8800	Համպէր	1200	Բօմէս	3500
Դէյրս	2600	Այակս	5000	Բօգարիս	3500
Գալիբսս	2500	Ձիւնս	2300	Սալէրնս	4000
Գամէս	2400	Բէլսս	2000	Սանդիակս	8200
Գազս	2000	Բօլիինս	4000	Սաբֆս	2000
Գօմս	2700	Բօվնս	2200	Սիլվիս	2000
Զիբակս	5000	Լէս	2000	Սօրէնտս	4300
Գլիս	5500	Լէբաննս	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօբատս	3400	Լիվօրնս	3000	Թուբսս	1200
Տիզս	2500	Մալմս	1500	Թօլիտս	2800
Տօմինս	2500	Մարէնկս	4300	Թօրբիտս	900
Տուրս	1800	Մարգէլլս	6500	Ուբպինս	5000
Տբաբս	2100	Միլս	2000	Վօլթուրնս	5000
Էյանամս	2600	Մուրինս	3100	Եէտս	3600
Էլտօբատս	3000	Նէբս	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրս	3200	Օրլանտս	3000	Տիֆանինս	200
Տրաթս	2600	Օթէլլս	5000	Ձրմկս	200
Ֆալբօն	800	Ծգրանս	4500	Զէրս	110
Ֆիտս	700	Ծդրս	2000	Մօսբիթս	120
		Էնիբշրն Մօնարք	8000		
		Բիրժրրն Մօնարք	8000		
		Լբրիրն Մօնարք	8100		

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒՅՕ Գործակալք

Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

858

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 7/19 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Դշ. 8/20 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով

Դշ. 9/21 Մեվստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Դշ. 9/21 Սուրհանդակ զէպի Փոր-Ալֆոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաֆում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Եշ. 10/22 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

ԱԶԴ.—Մարտ 8/20, երեքշաբթի օրը Գ. Գոլսէն զէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, եւ Բոր-Սայիտ զացող շոնեաւին։ 605

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիոյէ և Պոլիս-Դիէլ-կոնտոնա-սրպոպէս Բանող

Ամերիկի չոգենաւը մարտ 21ին երեկոյեան ժամ 4ին (Ր. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն զէպ ի Պաթում հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն։

Ամերիկի չոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի մարտ 27ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ

477 Մուհանէ Սիթէ-Ֆրանսեզ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ և Մէքլիւրկանոն դէպ Բոնոր ընդհանուր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4 00	Մֆինքս	3000
Ֆէրոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէբթիս	3000
Մէսսուդրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լօդիւս	800
Մակտալա	3250	Օլինտա	800
Մարիսթիս	3250	Մէսիլ	700

Նէբթիս չոգենաւը Լիվրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

847 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

ՔՈՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒԹ

Ուր ամէն երեքշաբթի կը բանին Լիվրբուլ և Աբերեւլէյ դէպ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գալլոնիա	4845
Եղրուբիա	7718	Գոթնիտ	4581
Սէրվիա	7391	Մանսրիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բալտնիա	5587	Ադրիա	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիրիա	4557	Բալթիրա	2144
Ալէբբօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մարօզզօ	1855
Շէբպուրկ	1614		

Մորոտէօ չոգենաւը Լիվրբուլէն աստ կը սպասուի դէպի ամսոյս 26ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսանդրիա խան, թիւ 401
Ղալաթիա 932

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՒ ԶԿԱՆ ԹԱՐՄ ԼԵԱՐԴՆԵՐՈՒ ԻՒՂ ԲՆԱԿԱՆ ԵՒ ԲԺՇԿԱԿԱՆ

Ամենէն ազդեցիկը, ամենէն անուշիկը, ամենէն ախորժելին զոր աւելի քան 40 տարիէ ի վեր յանձնարարած են բոլոր աշխարհի առաջին բժիշկները, ոսկրաթեք տղայոց, տկար մարդոց և ընդդէմ կուրծքի հիւանդութեանց, հաղի, խոյերու, մոլթի այտուցներու և այլն։

Արտաքին պատճառին վրայ պահանջել HOGG միակ տէրը, 2, Քասթիլիոն փողոց, Փարիզ, և ադէկ դեղարաններու մէջ։

ՏՐԲ. Ս. ԽԱԶՈՏԻՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

1 ՊԱՏԶԷ-ԳԱԲՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաւլուէ լինորի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամէն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակէէ) ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

ԷՔՍԼԲՕՌ ՎԷՌՊԱՆՏ

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԵՔԵՆԱՑԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ԱՐՏԱԴՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈՂՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

Մեքենաներու և գերմանական այարհեստական նիւթերու ցուցադրութիւն ի Ղալաթիա, Բերչէմպէ Բայար, Թիճարէթ խան (Նախկին կեդրոնատեղի ծխախոտի Բէժիի)

Արհեստական, երկրագործական, ճարտարապետական, նաւային հայլն, հայլն ՆԻՒԹԵՐՈՒՆ և ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒՆ ՎԱՃԱՌՈՒՄ։

Տեղեկութիւնք կը տրուին մեքենաներու, ամբողջ գործարաններու զետեղման վրայ։

Ցուցադրութեան մէջ կը գտնուի միշտ գեղեցիկ մթերք մը զանազան մեքենաներու, ջրհաններու, խոհանոցի նիւթերու, գերմանական լինօլէումի և ուրիշ վաճառքներու։

798

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց

Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ շքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ.

Քան տարուան յաջողութիւն յիսալեա, յԱմերիկա, ի Հնդկաստան, յԱրեւելս և յԵգիպտոս.—Շքադրամ 1885ի Անվերպէն, 1884ի Թուրին, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մելպուրնի և Պրուսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիեննայի մեծ ազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԱ առաջնակարգ համեղ ծանօթ պիդերն է։—Շատ բժիշկներ կը յանձնարարուի իբր զգուշական դարմանական ճանապարհ երկիրներու տեղերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԱ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ դիւռս ցաւը, դիւռս պտոյտը, ղրպին ցաւն և մելancոլութիւնը։

Այս ըմպելիքը, բոլոր ծանօթ պիդերներէն և ամէնէրէն գերազանց, կ'ստանուի ամէն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժակբեր։ Ճաշէն յետոյ, ազդաւ մարսողական է։ Կարելի է խառնել զանի վերմութի, դինիի, Սէլցէր ջրոյ և խահուէի հետ։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԱ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի դիւրաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և դինեվաճառաց քով։

Թուքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՒՏ և ՐԻԳԳԻԱ 2218

ԱՅԵՐԻ ԶԵՐՐԻ ԲԷՔԹՕՐԱԼ

Այէրի Զէրրի բէքթօրալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւը, բորբորումն հազաղի, բորբորումն շնչափողի, շնչարգելութիւնն եւ այլն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար Ջոքերը, կը հանդարտեցնէ Ջոքային զգրգումները եւ կապուտ հազի եւ յառաջացեալ Ջոքախտի համար միակ դարմանն է որ հզօրապէս կ'սփոփէ ու կը կասդուէ։

Այէրի Զէրրի Բէքթօրալն՝ որ այնքան մեծ համբաւ ստացած է իրբեւ ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնը ի լոյս ընծայեց, նոյա կոկորդի եւ Ջոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժգին եւ միօրինակ նուամող ազդեցութեամբն է, որով միանգամայն իւր առաքինութեանց ջատագովն եւ պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Զէրրի Բէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ ամէն դեղերէ գերազանցն է եւ. համեղ։ Գործածութեան եղանակը շիշերուն հետ կը տրուի։

Կը ծախուի մայրաքաղաքիս մէջ զանազան դեղագործաց քով։ Կեդրոնապետին է Ս Մ. Մ. ՆԱՍԼԵԱՆ եւ ԸՆԿԵՐԱՑ Ամերիկեան վաճառատունն, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 906

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

Օ. ԿԻԱՆ ՆԻԿՊԷՈՅ ԻԻԻ 8

ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՈՍՆԱՄԱՆՆԵՐՈՒ.

Պ. ԲԱԹՍԻՔԱՔԻՍ

ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 309

Այս մթերանոցին տէրը, Պ. Բաթսիքաքիս, կը ծանուցանէ իր արգոյ յաճախորդներուն և հասարակութեան թէ տարուան ամէն եղանակներուն իր մթերանոցին մէջ պիտի գտնեն ամէն տեսակ պատրաստ կօշիկներ և թէ գործատուն մը ունի ուրյանձնարարութեամբ կօշիկներ կը պատրաստուին էրիկ մարդերու, կիներու և տղաքներու համար, գործածելով առաջնակարգ նիւթեր Ֆրանսայի եւ Անգլ ոյ ամենէն համբաւաւոր գործարաններէ ելած եւ իրենց վայելչութեամբը, տոկունութեամբն ու գիներու հաւասարութեամբը նշաւաւոր։ Ծանձնարարութիւնները կը կատարուին արագ եւ կէտ առ կէտ։ Նոյն հաստատութեան մէջ կը գտնուին նաեւ առաջնակարգ լաստիկներ։ Մէկ այցելութիւն կը բաւէ որպէս զի համոզուի այս հաստատութեան նիւթերուն գերազանցութեանը։ 36—36

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1894 Մարտ 1էն սկսեալ մինչեւ 1894 Ապրիլ 1

(Բացի կիրակէ օրերէն) Եւրոպական եղերէն Կոնստանդ ընող շոգենաւոց երթեւեկութիւն

ժ.	Վ.		Բ.
12	15	ԵՆՄ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Պօյմ. Ր. Հս. [Ր. Հիսարի շոգ.ին հետ պիտի հղղդ.]	37
1	10	ԵՆՄ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Սաէն. Պօյ. Ր. Հիս. [Ր. Հս. շոգ.ին կը հաղորդակցի]	39
2	15	ԵՆՄ. Մզպ. Պէօր. Թրպ. Ենք. Պշր. Ենք. ի շոգենաւին կը հաղորդակցի	17
2	45	Ենք. Սաէն. Մրկ. Պօյմ. Ա. Հիս. Պէպ. Արն. Դուրս. Օրթ. Պէշ։	21
2	40	Ր. Ա. Գվ. ԵՆՄ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. անտի Ասիական եգերը անցնելով մինչեւ Գնտ. եղած նէմոյց.ներն հանդիպելով Օրթ. Պշր. պիտի երթայ։ Գնտ.ի շոգ.ին հետ կը հաղորդվի։ Ուրբ.ները Օրթ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշր.	18
3	30	ԵՆՄ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Սաէն. Մրկ. Պօյմ. Ր. Հս. (Ր. Հս.ի շոգ.ին կը հաղորդակցի) Ուրբ.ները Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշր.	41
4	50	Ա. Գվ. ԵՆՄ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Սաէն. Մրկ. Պօյմ. Ր. Հ. Պէպ. Պէշ. Ուրբ. ընք. Արն. Գրչ. Օթ.	39
5	45	ԵՆՄ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Պէգ. Ենք. Սաէն. Միր. Պօյ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օր. Պշ.	32
7	—	ԵՆՄ. Մէգ. Պէօյ. Թպ. Պէգ. Բշպ. Ենք. Մկ. Գնլ. Ր. Ա. Հս. Գնտ. Ար. Զնկ. Պէյլ. Օր. Գգ. Պշ. Հս.	22
8	—	Ա. Ր. Գվ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Սաէն. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օր. Պշր.	19
10	—	Ր. Հիս. Զնկ.	18
10	10	ԵՆՄ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ր. Հս. Արն. Օրթ. Պշր.	34
		Ենիկէօյ Կոնստ. էջնող շոգենաւ	
12	15	Ենք. Սաէն. Մրկ. Պօյմ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշր.	41
		Պեշիկ Կոնստ. էջնող շոգենաւ	
12	15	Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշր.	22
12	45	Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշր.	41
1	15	Ր. Հս. Պէպ. Արն. Դր. Օրթ. Պշր.	34
2	—	Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պէշր.	22
1	10	Օրթ. էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր. է	33
2	45	Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշր.	37
3	15	Պէպր. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշր.	21
3	45	Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշր. բացի Ուր. է	19
4	25	Ր. Հս. Պպ. Արն. Գչ. Օթ. Պշր. Գպ. բացի Ուրբ. է	37
4	20	Օրթ. Պշ. էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր. է	18
5	—	Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշր. Գպ.	21
6	—	Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշր. բացի Ուր. է	33
		Ասիական եղերէն Կոնստ. էջնող շոգենաւ	
12	15	Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գգկ.	32
12	30	Պէյզ. Բշպ. Զպգ. Գանլ. Ա. Հիս. Գանտ. Օրթ. (Գնտ. կը հաղորդկ.) Ուրբաթները բացի Օրթ. էն Գան. Զնկ. Պէյլ. Գգկ.	33
1	—	Պէպ. Գն. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գգ. Պշր. բցի Ուր. է	19
2	—	Բանտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշկ.	32
2	10	Պէյզ. Բշպ. Ենք. Գնլ. Պօյմ. Ր. Ա. Հիս. Գնտ. Պէպ. Արն. Զնկ. Պէյլ. Օրթ. Գգ. Իսկ. Պշր. Գապ.	23
3	15	Ա. Հս. Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշր.	33
3	30	Պէյզ. Բշպ. Զպ. Գնլ. Ա. Հիս. Գանտ. Օր. Պշ. (Գնտ.ի շոգ.ին կը հաղորդ.) Ուրբաթները բացի Օրթ. է Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշր.	18
4	15	Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյ. Գգ. Իսկ. բացի Ուր.	17
5	—	Պէյզ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. [Գնտ. շոգ. հետ կը հաղորդ. Ուրբ. ները Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշր. պիտի հանդիպի]	34
5	35	Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշր. բացի Ուր. է	18
7	—	Մրկ. Ր. Ա. Հս. Գնտ. Արնվ. Զնկ. Պէյլ. Օրթ. Գգկ. Իսկ. Պշր. Հնգ. օրերը Օր. Պշ. չկայ	23
9	—	Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Զպ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Իսկ.	21
10	10	Պէյզ. Գնլ. Ա. Հս. Զնկ. Պէյլ. Պշ. բացի Ուր. է	41
10	20	Ա. Հս. էն ուղղակի կամուրջ	33
11	5	Գգկ. էն » » » »	22
11	20	Վնք. էն » » » »	19
11	55	Գգկ. Իսկ. » » »	11
		(Բացի կիրակէ օրերէն) Կոնստ. էջնող Եւրոպական եղերէ երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը	
1	45	Պշր. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Պօյմ. Ենիր. Թրպ. Պէօյ. Մէգ. Ենմ.	41
2	45	Պշր. Օրթ. Արվ. Պ. Ա. Հս. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէգ. Ենմ. Ր. Ա. Գավազ	39
2	55	Պշկ. Զնկ. Պէպ. բացի Ուրբ. է	19
4	5	Գապ. Պշր. Իսկ. Գգկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արնվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ. Պէյզօզ Թրպ. Պէօյ. Մէգ. Ենմ.	22
4	—	Պշր. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյմ. Սաէն. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէգ. Ենիմ.	32
5	15	Իսկ. Պշր. Գգկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արնվ. Պէպ. Գատ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Զպգ. Մրկ.	23
6	—	Գապ. Պշր. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մէգ. Ենմ. Գվգ. ներ	19
7	—	Պշր. Իսկ. Գգկ. Պէյլ. Զնկ. Արն. Գնտ. Ր. Հս. Պօյմ. Գնլ. Ենք. Թրպ. Պէօյ.	21
8	30	Պշր. Օրթ. Արնվ. Պէպ. Ր. Հիս. Մրկ. Ենիր. Թրպ. Պէօյ. Մէգ. Ենմ.	34
9	20	Պէշ. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հիս.	18
10	5	Պշր. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյմ. Մրկ. Սաէն. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէգ. Ենմ. Ուրբ. ները 10վայրկեան ետրը	39
10	45	Ր. Հս. Պօյմ. Մրկ. Սաէն. Ենիր. Թրպ. Պէօյ. Մէգ. Ենիմ. Ուրբաթները չկայ	17
11	20	Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէգ. Ենիմ.	18
11	40	Պէպ. Ր. Հիս. Պօյմ. Մրկ. Սաէն. Ենք. (*) (*, Օրը զէշ եղած ատեն Սաէն. չկայ։	41
		Կոնստ. էջնող Պէպէ երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը	
1	10	Պշկ. Օրթ. Արնվ. Ր. Հիսար	22
2	10	Կամբ. էն ուղղ. Պէպէր	37
3	40	Ուղղ. Ր. Հիս. բացի ուրբաթէ	37
4	25	Ուղղ. Պէպէր	21
4	45	Պշր. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. բացի Ուրբաթէ	33
10	35	Պշր. Օր. Գրչ. Արն. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ. Պէյզ. բացի Ուրբաթէ	23
11	15	Գապ. Պշր. Օթ. Գչ. Արն. Պպ. Ր. Հ. Պօյմ. Ենք.	21
11	45	Պշր. Օրթ. Գրչ. Արն. Գնտ.	22
12	15	Պշր. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպէր	19
		Կոնստ. Ասիական եղերէ երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը	
1	15	Իսկ. Պէյլ. Գանտ.	32
2	15	Պշկ. Գգկ. Պէյլ. Զենկ. Ա. Հիս.	33
3	20	Իսկ. Գգկ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյզ	34
3	35	Ուղղակի Գանտիպլի բացի Ուրբաթէ	17
5	—	Պէշկ. Զենկ. Գանտ. բացի ուրբ. է)	18
8	45	Պշր. Գգկ. Պէյլ. Զնկ. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Բշպ. Պէյզ. բացի Ուրբաթէ	41
9	30	Պշր. Գգկ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հիս	33
10	20	Պշր. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյզ. Ր. Ա. Գավազներ Մեգ.	37
10	40	Պշր. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Ուր. Նեբէ 10 30ին Իսկ. Գգկ Արնվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Պէօյր.	19
10	40	Իսկիտ. Գգկ. բացի ուրբաթէ)	22
11	—	Գպա. Պշր. Գգկ. Պէյլ. Զենկ. Վնիր. Գնտ. Պէպ.	32
11	18	Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյզ.	33
11	30	Իսկ. Գգկ. բացի Ուրբաթէ	11
12	—	Պէշր. Գգկ. Պէյլ. Զենկ. Վանր.	34

ԻՍԿԻԻՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիտարէն	Կոնստ.	Կոնստ.	Իսկիտար
— —		— —	— —
— —		— —	— —
— —		1 15	7 —
12 30		1 20	7 30
1 15	7	1 45	8 20
2 —	8 10	2 25	9 5
2 30	8 20 Վոսփ.	2 50	9 50
3